

309193

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

సంపుటము. ౫

జెన్న పట్టణము 1918 నం॥ నవంబరు నెల 7 వ తేది గురువారము

కాళియ క్రి నా మ సం వ త్స ర కార్తిక మా స శుద్ధ చ వితి ౪.

No. 180

సంచిక ౧౮౦

అమృతార్ణవ భవనోద్యమము.

ఈ రోజున రత్నమణిచేసిన కిరణములు హెచ్చిం
చు బలమును కలిగించి యుద్ధశక్తిని చాచి చీకటి కాళి
యకుల పోగొట్టును. మేడలను చుట్టచేసి కిరణములను
తేలుచును కలిగించును. వీర్యము, శ్రేయము, కలశాన్ని
గొమ్మకొమ్మ మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.
(219) అర్ధశాసన దబ్బి 1-3 రూ. 2-0-0.
వైద్యశాస్త్ర మోక్షకర్త గోపింద్ర
అంకగణనా మోక్షకర్త, 157, బ్రాహ్మణ మూలము

మలయ చందనము

(1251) పెగోగమునకు మూలము
మందు పుచ్చుకొనుమన్నట్లు ఎవరికిని
తెలియదు. పర్యాయ లేదు. పిడికారీ
మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. దుచ్చు
మైన మామలయచందనము ఎటువ
లెటాపు, పచ్చ అను మాడు విధముల
పెగోగమును మాడుపూటలతో మాన్యును. దబ్బి 1-3 2-0-0
గంధర్వసార్వసి, రాజమండ్రి.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి మైదాంధ్ర మహాజనసభలయందలి
సభాసన సమాధ్యుల, సభాధ్యుల, యువభాగ్య
ముల, వారి ఇల్లెదలములు, సభా కీర్తనములుగలవు.
వెల రూ. 1-8-0. పోస్టేజీలేదు.
ఆంధ్రోద్యమ కార్యకర్తలయందు, 7, నంబు కెట్టిపేటి,
మదరాసు.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

586

దుఃఖముతో కన్నువారు గుంతోడునుతో పోవుదురు.
గుణములేదని చూపుచేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వాలి.

ఇది ప్రతి బ్రతుకుంబయినందు
వలసిన యాభ్యోగ్యధమము. ఆంగ్ల
మునానాని, తేలియదైద్యులచే పా
క్షగాంచబడియున్నది. ఎన్నిదినము
బాంబును మందు గుణములుబాగు
తేలునకు మూలము కాక ఎలాక,
మక్క, పాము, బట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నువయో
గించును. వెల పాకెట్ 1-3 0-0.
పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్
వెల రూ. 5-0-0. పోస్టేజీ లేదు.
పాకెట్ 2 ప్యాకెట్లు తప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవ్వాలి.
కట్టలకు 100 కి. 25 పాపాయము కమిషన్ నియమములు.
చిరునామా:— ధన్వంతరీ కంపెనీ,
8, వెంకటేశ మేట్రి, పి.సి, సాకావతేలు పోస్ట్, మదరాసు.

సిద్ధాద్రి సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికలో రాజకీయ సారస్వత సాంఘిక
సాం గ్రామిక విషయములు వీలగునెడల వేటువేటు
భాగములుగ ప్రచురించుటకు ప్రయత్నింపబడు
చున్నది. ఆంధ్రులకు సంబంధించిన విషయములకు
ప్రముఖత యియబడును. కాబట్టి యువవిలేఖక
మహాశయులు యథాప్రకారము తమ వ్యాసములను
డిసెంబరు నెల లోపల పంపివై వేర్కొనబడిన విషయ
విభజనమునకును, సంచికయొక్క సకాల ప్రకటన
మునకును సాయపడఁ బ్రార్థితులు.

సంపాదకుడు.

మిక్కిలి మనోహరముగు నుపాసన 184

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు) ఆటో డిల్ బహార్. (రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్కు)

ఇప్పుటికాలపురుతి కనుపడునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు నుపాసనగలది.
అల్పాహారము, సారాహారము, శర్యబదకలకు నిష్ఠము
చేయబడిన శేషల పుష్కసారము.
వీ కునాలపై కొన్ని బిందువులు చిహ్నకలచినచో, మనోజ్ఞముగు
నుపాసన నిష్కలమయింతును.

జిన్నవైదా (ఆర డ్రాం)	వీసా 1-3 రూ 0-3-0
మధ్యరకము వైదా 1-4 డ్రాం	" " 0-3-0
బోకావైదా 2 "	" " 1-4-0
వెద్దవైదా 4 " లేక 1/2 టోన్సు	" " 2-0-0

వి. వి. శిర్డీయ గు 0-4-0 ప్రత్యేకము
కట్టెల, పట్టెలయందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిసాపులోను దొరకును. వీరి
ఆశీకమగు నరణ సంస్థలు కలవు. కావున, రాము కొనుపపును నివాసము
ను, కాన్పువైదా అటో డిల్ బహార్ అను మేరుకు పరికింపుచు ఈ ఆటో
డిల్ బహార్ యొక్క నలుమూలములకు పరికినకలయ గోరువారి నిగుడవారి
వ్రాసినచో ఆటోకిన్నుకుల నుపాసనకాదు ఉచితముగ కంపుచును.

సోపానములు: అంగ్లీయంబియన్ (డగ్ అందు కమిల్ కంపెనీ నెం. 155, బామ్బాయ్ పీట పి.సి, బాంబాయి.
మూలము రుంబులు:— మూలము పునస్తోత్రమునాటి, వైదాబహార్ పోస్ట్, మూలము

వాలంటీరు సిగరెట్టును

ఉపయోగింపును.

ప్రకృతము సూక్ష్మబులోయుండు అన్నిరకముల కంటె
ఇది శ్రేష్ఠతమమైనవి 6000 సిగరెట్టును 10 ప్యాకెట్టుగా
కట్టియించబడియుండు వెట్టె 1-3 వెల రూ. 75-0-0 మా
త్రమే. మొత్తముగాకొను వర్తకులకు మంచి కమిషను ఇవ్వ
బడును. వివరములు కావలసిన యాక్రింది చిహ్నమునకు
ప్రాయశలము. పి. ఆర్. కిట్టి అందు కో.
1841 చంద్రబిల్డింగ్సు, కలకత్తా.

విమెసిక్ బహిరమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధి సారసవరిల్లా

అపరిమితపు రక్తమణుల జనించు వాడ్యములకు
నిమిషములలో మందు. ముచ్చులను, ముచ్చులను, గండములను
నివర్తించు. ప్రాత సుప్తులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మ
రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన రక్తశుద్ధి కారిణి

కనోషధి సార్వవరిల్లా నుంచి మిక్కిలి నిష్కలమును,
సావంతుని మధ్యమైనను అన్ని విధములైన వానములను
నివర్తించు. కఠినమునందలి పాదరసపోషములను, ములభక
ము కాల్షియం గంధమును పోషులను పోగొట్టిన క్రమము
పుష్కరమును. కఠినరాగ్యమును గలుగజేయును. 16 లోపల
మందులకు 4 టోన్సు బుడ్డిలో అమృతమును.

పొమ్మిటరు. — పి. డి. సావంత్,

44. ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanaawadi, No. 144, No. 2, BOMBA Y

మదరాసు ప్రభుత్వ సంఘము

ప్రత్యేక సమావేశము

మదరాసు నగరమునందలి నీటిపనులనుగూర్చియు, నీటి సరఫరాను గూర్చియు పరిశోధనములను సలిపి, తమ అభిప్రాయముల నొక నిశ్చయ రూపమున వెల్లడించుటకు ప్రభుత్వమువారిచే ఏర్పరచబడిన సంఘము వారి నివేదికమును చర్చించుటకు వానిపై ఇంజనీయరు అభిప్రాయమును వినుర్పించుటకును సమావేశమైన ఆ స ర స థ నిర్వహించిన సమావేశము. జి.సి.మొలినీ గారధ్యక్షత వహించిరి. సి. శ్రీనివాసాచార్యులు, రావుబాబుదర్ జి. నారాయణస్వామిశ్రేష్ఠి, ఎస్. గురుస్వామి శ్రేష్ఠి, కె. సి. జేశివాచార్యులు, డాక్టరు ఎమ్. విజయరావు పులు, జి. ఏ. నరేశ్వర, డి. బి. సి. రామానుజము శ్రేష్ఠి గారు మున్నగు సభ్యులు సభకు విచ్చేసి యుండిరి.

మదరాసులో నాహారపదార్థములు

కార్యక్రమపట్టికయందలి ప్రధానవిషయములను చర్చించుటకు బూర్వము మదరాసు నగరమునందలి ఆహారపదార్థములగున్న అభ్యుత్పాదకనూతనము గానించిన, ఈ సమస్య నగరమున వ్యయమును బియ్యమునకు సంబంధించినది. సభ్యులకి విషయమున వలయు సమాచారముల వెలుపుటకు నీవిం సభ్యులకు దైవ్యరస వుడ్డుగారచచ్చటికి విచ్చేసియుండిరి. నగరమునకు వలయునన్ని బియ్యము చేతూర బాలనను భయము అధికముగ యుండినది. రంగూనునుండి దిగుమతిచేయబడిన బియ్యము మదరాసువాసులకు దుపింపవు. ఈ బియ్యమును గుత్తుకు కొనుగారు వీనిని అమ్మకాలకు వచ్చారు. చిల్లర వ్యాపారములు వీనిని కొనుటయే లేదు. పురపాలక సంఘమువారు 10,000 బస్తాల బర్మాబియ్యమును 1 1/2 లక్షల రూపాయలకు గొని నిలువ యించుట నసరమని వుడ్డుగారి అభిప్రాయము. ఈ విషయమును సభ్యులు నిర్ణయింపవలసి యున్నది.

ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయమేమని నరేశ్వరగారు ప్రశ్నించిరి.

బర్మానుండి వచ్చుబియ్యము పచ్చిబియ్యము, ఉప్పుడు బియ్యము అని శేషాచార్యుగారు ప్రశ్నించిరి.

సర్ది గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు కలకత్తానుండి బియ్యము లభించునని చెప్పినయెడ, బర్మాబియ్యము ఇదివరకే యిచ్చటికి దిగుమతియై విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నట్లు ఆర్థికశాఖ గారు తెలిపియుండినయెడ రంగాచార్యుగారు కష్టపడించిరి.

బర్మా బియ్యములో నేర్పాకమైనను మదరాసు నగరమునకు ప్రత్యేకింపబడినవా అని దేవదాసుగారు అడిగిరి.

ఈస్థితియందు ప్రభుత్వమువారి రెంత ధనసాహాయ్య మొనర్చెదనని రంగాచార్యుగారు ప్రశ్నిచేసిరి.

ఈసూచనానుగుణ్యముగ వర్తించిన యెడల నష్టము రావచ్చుననియు, ప్రభుత్వమువారు కొంతసహాయ మొసంగెద రనియు అభ్యుత్పాదక ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

రంగాచార్యుగారు రీక్రింది మూడువిషయముల గూర్చి ప్రత్యుత్తరమును గోరి యుండిరి:— (1) సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు ధాన్యమును విరివిగకొని, నిజమయ్యుచు వున్నారను మాట సత్యమేనా? అట్లయిన యెడల, ఇచ్చట కూడ ప్రభుత్వమువారి రావిధమున వర్తించుట ధర్మమేనా? (2) ప్రజలపక్ష ధాన్యము చాల ఉన్నవనియు, వీని ధరలను ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయింపలేకున్నారనియు నాకు తెలియుచున్నది. (3) బర్మాబియ్యమున కలవాటు పడిన సింహళ ద్వీపవాసులకు బర్మాబియ్యమును బంపి, మదరాసు నుండి సింహళమునకు బియ్యపు యెగుమతిని ఆపివేయకూడదా?

మదరాసు నుండి సింహళమునకు బియ్యపు యెగుమతి ఆపివేయబడెనని గురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు తెలిపిరి.

వర్షము తురియించుటచే పరిస్థితులు చాలవరకు మార్పుబడిన వనియు, మదరాసు నగరములోనికి ధాన్యపు దిగుమతి నిరోధింపబడినదను విషయము నిజమేమో తెలిసికొని గోరుచుంటి మనియు త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు పలికి యుండిరి.

మదరాసు నగరమునను, ఇతర ప్రదేశములయందును గల ఆహార పదార్థముల బావికానోకటి సంసిద్ధపరచిరా అని జేశివాచార్యుగారు అడిగిరి.

వుడ్డుగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచున్నప్పుడు అనేక పర్యాయములు ఆటంకములు గల్గింపబడినవి. రంగూనునుండి ఉప్పుడుబియ్యము వచ్చుటలేదని వీరు పలికిరి.

అక్రియాబునుండి వచ్చిన ఉప్పుడుబియ్యము మంచిది కావు. మదరాసువాసుల కవిరుచింపలేదు. అక్రియాబునకు గాని, రంగూనునకు గాని అవసరముగదో బియ్యమునకు అర్హునిచ్చెదనని దివ్యుటీ కంట్రోలరు వాగ్దానమొసంగి యుండిన మొన్నటి దినమున నొక యోడ యాపనికొరకే ప్రత్యేకముగ ఏర్పరచబడిన. కాని మదరాసున వర్షము తవరును వాని నుపయోగపరుపలేదు. రంగూను సన్న మరబియ్యము 100 బస్తాలను 485 రూపాయల వేల గలిగియున్నది. బస్తా 1-కి 75 పాసుల బరువును. రంగూనులో నిక మొకరకము బియ్యము కలవు. అవి యంతకంటె చవుకగనే యున్నవి. ఇవి బస్తా 1-కి 10 రూపాయలు మాత్రమే! నూకలు బీదల కుపయోగింపబడుచున్నవి. ఈబియ్యము చాలవరకు బల్లారి, కడప, కోయంబ త్రూప్రదేశములకు బంపబడుచున్నది. ఉప్పుడుబియ్యము వారమునకు 20 వాగనుల చొప్పున కలకత్తానుండి వచ్చుచున్నవి. ఇవి విశాఖపట్టణము, కర్నూలు, బల్లారి, కడప, అనంతపురము మండలముల కంపబడుచున్నవి. ప్రస్తుతము నూకలు మొదలు 1-కి రు 5-14-0 వేలగలిగి యున్నవి.

ఏ ప్రదేశమునుండి యిచ్చటికి చాల భాగము బియ్యము వచ్చుచున్నదని శేషాచార్యుగారు ప్రశ్నించిరి.

వుడ్డుగారు,—గుంటూరు, కృష్ణా, గోదావరి, నెల్లూరు ఉత్తరాంధ్రము మండలముల నుండియు, ఉప్పుడుబియ్యము చేపూరు, బిరిస్సాలనుండియు లభించుచున్నవి. మదరాసునగరమునకు ప్రత్యేకముగ బియ్యము నిజమయ్యించబడినవా అను ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు ఈ విషయము ఆహార పదార్థాధికారి చేతులయందున్నదని వీరు తెలిపియుండిరి. మదరాసు నగరములోనికి దిగుమతికాబడగ నిరోధింపబడినదని యొకరు తెలిపియుండిరి. ఈ విషయమున విపులవిషయముల నెరుంగ కుతూహలముగ నున్నది. కొంత కాలమునకు పూర్వము బియ్యము లభ్యమగుటకు గాక, వానిని గొనివచ్చుటకు వలయు వాగనులలేక చిక్కువచ్చుచుండెడిది. అప్పుడు బియ్యము దిగుమతికి వాగనులను సరైచేయుట కేర్పాటుచేసి తిని, ఇప్పుడు ధాన్యము నెగుమతిచేయుట కట్టి ఆటంకములను గల్గించుటలేదు. కాని, యితరప్రదేశములలో కూడ ధాన్యమెక్కుడుగ లేనట్లే తోచుచున్నది.

తిరువళ్ళూరులో ధాన్యము చాల ఉన్నట్లు తెలియుచున్నదని రంగాచార్యుగారు పలికిరి.

తిరువళ్ళూరులోని ధాన్యము అచ్చటివారికే చాలనట్లు తనకు సమాచారము వచ్చినదని వుడ్డుగారు జవాబుచెప్పిరి.

దూరముననున్న పల్లెలయందు ధాన్యము నిజమయ్యున్న వేమో కనుగొనుట కట్టి ప్రయత్నములైన చేయబడినవా అని రాజగోపాలాచార్యుగారు ప్రశ్నించిరి.

వుడ్డుగారు, సంయుక్త ప్రాంతములలో జరుగుచున్న ప్రయత్నములు తమకేమియు తెలియననిరి. బొంబాయిలో ప్రజలకు కావలసిన వస్తువులను తక్కువధరల కమ్మటకు ప్రయత్నించిరి కాని, సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు స్థానికప్రభుత్వపు ఆదాయమునకన్న హెచ్చువ్యయము చేయుచున్నారని నడిచి యున్నారు. మన రాజధానిలోని పలుచోట్ల నిలువయున్న సరకుల మొత్తము ఇంతవరకును తమకు చేరయ్యుండలేదనిరి. ప్రత్యేకము బాగుగావర్షములుకురుచున్న జిల్లాలలోని నిలువ సరకును ఎగుమతిచేయుటకు కొంతసహాయ ముండగలదు. చెన్నపురియందు గల విజయనగర విషయము ఆలోచించిన ఆర్డోబరు 9 వ తేదీనాటికి నుమారు ఒకలక్షా పదివేల బస్తాల బియ్యము నిజమయ్యున్నది. తంజావూరునుండి ఇచ్చటికి బియ్యమువచ్చినపుడు ఎవరైన వానిని కొందురాయని వుడ్డుగారు ప్రశ్నించినది కాని, వర్తకులేమియు మాటలాడలేదు. తంజావూరుబియ్యము దక్షిణమండలములకు దిగుమతి చేయబడినది. ఇతరచోట్లనుండి కూడ సరకు వచ్చుచున్నది. కావున చెన్నపురిలో మనమే ప్రత్యేకముగా బియ్యమును నిలువయుంచిన శ్రేయోదాయకముగ నుండును. దీనికి కాల్పారేమనువారు పూనుకొనిన బాగుండును. చెన్నపురి దొరతనమువారు క్షేమలో తక్కువధరలకు బియ్యము నమ్మటకు కొన్ని అంగుల నెలకొల్పి స్థానికసంఘముల కొరియున్నారు. ధనవంతులగు మహనీయులు రెండు మూగులకుల మూలనిధితో మొకసంఘము నెలకొల్పి బియ్యమునుకొని అమ్ముచుండినయెడల ఇంకను బాగుండగలదు. కాల్పారేమనువారు ఈవిషయమున ఏమి చేయుదురో తెలిపినయెడల సంతసింతు మనిరి.

శ్రీనివాసాచార్యులు గారు, ఔమబాధచే కష్టపడుచున్నవారివిషయమున దొరతనమువారు చేయుకార్య మేమియో తెలుపగలిగిరి.

నరేశ్వరగారు కాల్పారేమను వారే 10 వేల బస్తాల బియ్యము కొని అమ్ముచుండిన యెడల, రంగూను బియ్యము నమ్ముచుండిన వర్తకుల కెంతయునష్టము రాగలదనిరి.

వుడ్డుగారు అటుల నష్టమువచ్చుటకేమియు కారణము లేదు. నేడొకస్థిమరు, రంగూనునుండి 25 వేల బస్తాల బియ్యము తెచ్చినది. ఇంకొక స్థిమరు 11-వ తేదీ 11 వేల బస్తాలదిగు మతి చేయనున్నది. కావున కాల్పారేమను వారు 10 వేల బస్తాలు కొనినయెడల నెవరికీ నేమియు నష్టముండదు. అవసరమైన కొన్ని బస్తాలు నిలువయుంచవచ్చు ననిరి.

రాజగోపాలాచార్యులుగారు, ధరల నిర్ణయించు అధికారమును దొరతనమువారు తమ చేతులలో నుంచుటకు ఇష్టపడుటలేదని అనుచున్నారు. కారణమేమి? బొంబాయి, సంయుక్త ప్రాంతముల ప్రభుత్వములు ధాన్యముల అమ్మకమును స్వాధీనము చేసికొనియున్నారు. అటుల మన ప్రభుత్వము వారు చేయకపోయిన ప్రజలు కష్టపడగల రనిరి.

త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారు ఈ విషయము చాల సందిగ్ధముగా నున్నదనిరి.

వుడ్డుగారు దూరపుచోట్లనుండి తక్కువధరలకు ధాన్యమును కొని ఇచ్చట అమ్మవలసి యుండును. అచోట్లనే ధాన్యపుధరల దొరతనమువారు నిర్ణయింపవలసి యుండును. బర్మాదేశము మనదొరతనములోనిది కాదు. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు అచ్చట ఎగుమతుల స్వాధీనము చేసికొనువిషయము ముందు ఆలోచింపవలసి యుండును. రైలువార్జీల విషయము చాలవరకు చర్చింపబడినది. అనవసరసామానులు పంపకుండ నుండుటకు చార్జీల హెచ్చించితిని ప్రయాణికుల అధికారము చెప్పచున్నారు. ఆహారపదార్థములకు గాను రైలుధరల కొంత తగ్గింతునని చెప్పియున్నారు. ఔమముచే బాధపడుచోట్ల దొరతనమువారు తప్పక సహాయము చేయగలరు.

నరేశ్వరగారు ప్రకృతపు కఠవుకాలములో దొరతనమువారి రెండులకు జోక్యము వుచ్చుకొనలేదని ప్రశ్నించిరి.

ఉడ్డుగారు ఈ విషయమున తామేమియు జవాబియకాలమని నుడిచిరి.

జేశివాచార్యులవారు కాల్పారేమనువారు ప్రకృతము కొనవలసిన ధాన్యమెంతయని ప్రశ్నించిరి. వర్తకుల అమ్మకమును స్వాధీనముచేసికొనుటకు కాల్పారేమనువారికి స్వాతంత్ర్యముండునా? ప్రకృతపు రంగూనుబియ్యము ప్రజలకు నచ్చలేదని వినుచున్నాము. అటులైనయెడల జేశివాశీరకమును కొనినయెడల ప్రజలు వీనిని కొనగలరా అని అడిగిరి.

వుడ్డుగారు 10 వేల బస్తాల కొని తక్కువధరలకు అమ్మినయెడల ప్రజల యిబ్బందులు తొలగిపోగలవు. వర్తకులు రంగూను బియ్యము నమ్మి ధనవంతులగుచున్నారను మాటలో నేమియు సత్యములేదు. జేశివాశీరకము ప్రకృతము చిక్కుట చాల కష్టతరమని చెప్పిరి.

మానసియులగు రంగాచార్యులవారు వుడ్డుగారి సలహా ప్రకారము 10 వేల బస్తాలబియ్యము కొనుటకు అభ్యుత్పాదక అధికారమిచ్చుట కొకతీర్మాన ముపహించింది. జేశివాచార్యులు, గురుస్వామిశ్రేష్ఠిగారు తీర్మానము అంగీకరించిరి. వోటుకు వెట్టిగా ఎవరును వ్యతిరేకభావము చూపలేదు.

వాటరు వర్క్సుల విషయము నాలోచించుటకు తగిన సమయము లేనందున, న్యూ, సిటీయనిసిపతి బిల్లింగ్సు కమిషనరుకు కావలసిన యోగ్యతల విషయము ఉపసంఘము వారిచ్చిన సలహాల తదనంతర మాలోచించిరి.

జేశివాచార్యులవారు దొరతనమువారి అభిప్రాయము నామోదింప మొక యుపపాదనమును తెచ్చిరి. శేషాచార్యులవారు దాని నంగీకరించిరి. ఉపసంఘమువారి సలహాల గౌరవింపుట అత్యవసరమని నారాయణస్వామిశ్రేష్ఠిగారు చెప్పిరి.

ఈ విషయమున కాల్పారేమనువారు తమ అభిప్రాయమును నిరాటంకముగ నిజమయ్యునని అభ్యుత్పాదక నుడిచిరి.

గౌరవనీయులగు రంగాచార్యులవారు ఉపసంఘమువారి నివేదికము వినినతరువాత అభిప్రాయము లిచ్చిన బాగుపడు ననిరి.

అభ్యుత్పాదక పన్ను చెల్లించువారి కందరికి నూతనస్వాతంత్ర్యము లభించిన 40 వేల మంది నియోజనమునకు అర్హులు నుందు రనిరి. అధికారు 8 లు చెల్లించువారికే మన మీ స్వాతంత్ర్యమిచ్చిన 2 వేలమంది యుండగలరు. నియోజనా

పౌరస్వధర్మములు.

ప్రిన్సిపలు సంజీవరావుగారి ఉపన్యాసము.

చెన్న పురిపట్టణ స్థాపకమున నిష్పాదించిన సా యంత్రము 5 గంటలకు జపిస్తూ సదాశవద్యునిగారి యధ్యక్షత క్రింద ప్రేక్షకుల సంతకము గా "పౌరస్వధర్మములు" అను విషయమును గూర్చి యుపన్యాసించు పౌరస్వధర్మనిర్వహణమునకై కొన్ని మార్గముల చూపించిరి. ప్రతిమనుజుడు తనజీవిత కాలమందు కొన్ని ఆశయముల నేర్పరచుకొని తదాశయబద్ధి పాటుచును చుండవలయును. ఏకాద్యధర్మ మాణమనకైనను మొట్టమొదట సంకల్పమే ప్రధానము. సంకల్పమననది పరమపరిత్రయమునదియై, అధికారము, బలము సామర్థ్యము మొదలైన జీవితక్షణములతో నూడికొన్నది. నువ్వై యున్నది. ఈ మహాప్రపంచసృష్టికర్తయైన దైవసంకల్పమే కారణము. సర్వస్థాపనలయొక్కయు, ఉద్వేగములయొక్కయు జననమునకు మహాత్ముల సంకల్పములే కారణభూతములై యున్నవి.

మనుజులను జేకాభిమానము, మాతృకేశరేవ, జాతీయతాభావము మొదలైనవానికి పురికొల్పి పొంది పెంపొందింపజేయునది వారి సంకల్పములే. ఇట్టి మహాసంకల్పములను ప్రతినిత్యమున స్మరించుచు క్రియారూపమున కార్యచరణ యందుచుటకు ప్రతిమనుజుడు పట్టుదలతో ప్రయత్నించినచో అట్టిసంకల్పము లచిరకాలములో సిద్ధింపగలవు. మూలమునకు గొప్ప ఇబ్బాలియును రాజ్యతంత్రమును పౌరస్వధర్మమునకు మూడు నాలుగు గొప్ప సంకల్పములతోపరమపరమకాగ్రాణింపియున్నాడు. అనేకమైన దైవము, శక్తియు, బలములను, వ్యక్తి, బాబులగునందఱును గూడ ఈ విషయమును గురించియే చెప్పుచు ప్రపంచమునందు జీవాత్మయొక్క జన మాధ్యము పరబ్రహ్మ వ్యత్యాసమును తెలిసికొంటియే యనియు, ఆత్మవ్యత్యాసమును తెలియజేయుచు, తనకుంటున్నవనంబును, జాతీయంబును, భక్తియునందును మాత్రమేగాక ప్రపంచమందంతటను గలదని తెలిసికొంటియే యనియు చెప్పిరి. కాన ఈ సంకల్పములే పౌరస్వధర్మమునకు మార్గములు. మొట్టమొదట దైవమనుగూర్చి విచారించెదము. దైవమనునది యొక మహాసంకల్పమనియు పౌరస్వధర్మమున నేమియో తెలిసికొంటియే భూతము ప్రతిమనుజులనుదైవమను మహాసంకల్పమును తెలిసికొనవలయుననియు, సర్వ రాజ్యయవ్యవహారములను, జాతీయజీవనములను పరిపాలించుచున్నది విశ్వానరే ములనూ ప్రభుగ్రహంపవలయుననియు, మానసికమును లింగ యులను ప్రజల కుష్టాదించుచుండెడివనియు.

దైవ మిట్టివాడని దైవమును గురించి మననాభిప్రాయము కాలును గడచిపోయి మోటుమోటుయ్యుచుండెను. ప్రాచీనకాలమున ప్రకృతిస్వరూపమే దైవమని తలంచుచుండెడిది. పిమ్మటమనవికొనుచుచిరి గొప్పలక్షణములన్నియు ఒక శరీరమునందు మాత్రమేవియుటయే దైవమని తలంచుటయగుచుండెడిది. అందువలన దైవమున గొప్పగుణములనుగూడ విశ్వాసంత్రయ మిచ్చుచున్నపుడు ఈ విషయము బాగుగా నాలోచించవలసిరి.

దేశసామాన్యములకాని అందు ప్రతి నిత్యకార్యములకు రద్దు చేసికొనిరి. భద్రసంకల్పము కల్గి గురుస్వామిగారు, అందును సాధులను చల్లించువారి నియోజనమునకు స్వాంత్ర్యముండవలయుననిరి. త్యాగరాజుగారి కృష్ణ గాన దీని కంగీకరించిరి.

నరేశముగారు నానాగజాలకు వైద్యుల చల్లించువారు కమిషనరుగా నుండువాళ్లు. మన మియవలయుననిరి. అట్లు చేసినయెడల 40 వేల మంది ఈ స్వాంత్ర్యమునకు మార్గము గలవారై యుండవలయును. సాధారణముగా ఎన్నికలకు వచ్చువారిసంఖ్య చూచినయెడల వేయిమందికన్న నెక్కువ యుండదు. ఇందువలన అన్ని సంఘముల వారును ఎన్నికలకు వచ్చుటకు వీలుండగలదని.

జనవాసు, రాజగోపాలనాథులు గార్లు దీనికంగీకరించిరి.

సర్ల గురుస్వామిగారి సయితము తిర్యగమును పసంహరించుకొనిరి. నరేశముగారి సంగతిన ఆంగీకరింపబడినది.

లోకజ్ఞానము గలవారెల్లరు సభ్యులుగా నుండుటకు స్వాంత్ర్యము నియమములను నివి మరొకటి తిర్యగము చేయబడినది. తదనంతరము లక్ష్మీన విషయముల నాలోచించుటకు 19 వ తేదీ కార్పొరేషను సభ జరుగుటకు తీర్మానింపబడినది.

యూ, అతడు: సత్యసంబంధము, సన్మాన్యప్రవర్తనమును, ఘనమును అని ప్రజలభిప్రాయపడుచుండుటవలన ప్రజలకు దైవమనందు గౌరవము విశ్వాసము భక్తి మొదలైనవి హెచ్చుచువచ్చెను. ఈ గుణములన్నియు గలిగిన అంతరపురుషులనుమాత్రమే వారే దైవమని తలంచుచుండిరి. పూర్వమురాజులు, విద్యవైదికులు, మతబోధకులు, కవిశిఖానులు, మొదలైనవారందఱును దేవతావారాధనలను వారిని పూజించుచుండువారు. ఇపుడు 19, 20 శతాబ్దములందు దైవమును గురించిన మానవాభిప్రాయము మిన్నముట్టెను. దైవము పురుష భేదవివక్షితక సకల పురుషమధ్యమునను తాండవ మాడుచున్నట్లు మనము గ్రహించుచున్నాము. దైవము ఇక నుండు అంతరపురుషులు, మత బోధకులు రాజులు మొదలైన పురుషులద్వారాగాక, కేవలము ప్రజాపాలిత ప్రభుత్వముద్వారా తనయొక్క రూపమున ప్రపంచమునకు గోచరింపజేయు సమకల్పము నున్నాడు. విరోధానుభావమున గ్రామము కొన్ని సత్యములను ప్రపంచమునందు స్థాపింపజేసినది. అనేకన యితములను ప్రపంచమందలి యన్ని దేశములందు ప్రజాపాలిత ప్రభుత్వము దక్క మరే విధమైన ప్రభుత్వమును యుండ నేరదు. ఇక ముందలివృద్ధిపూర్వము ఏకత్వముగా గాక సాంఘికముగా నుండును. అందు ముగలమున ప్రపంచమందలి మానవసృష్టియందు జాతి మత భేదములు క్రమముగా నమసిపోయి సోదరభావ మభివృద్ధి జెందుచుండును.

మనుజుడు దైవము తన శరీరమునందు గలదని భావించి తనయొక్క శరీరమును బలముగాను, దృఢముగా నుంచుకొని తన యనన్యుల కుత్తియుగాక, నిర్మలముగాను, నిష్కల్మషముగా నుంచుకొనవలయును. ఈశరీర మొక జీవాలయ మనియు దానిలోపల దైవము నివసించుచున్నదనియు భావించి తనకు గుణ్యులుగా మనుజుడు సత్ప్రవర్తన గ్రహించి దైవమును సంతుష్టిపరచుచు ఆ రాధించు చుండవలయును. అటులే కుటుంబజీవనమునందు గూడ దైవమును సందర్శింపగలగు మార్గములగలవు. త్రికృష్ణలీలకలె ప్రతిబాటును శ్రీకృష్ణుడని తలచి తలదండ్రులు చూచిన అభావముతో ఆరాధించుటకు నేర్చుకొనవలయును.

జనించున చట్టి, స్వామివిశేషానంద, రవీంద్రనాథ ఠాగూరు మొదలైన మహాశయులందఱు గూడ భారతజాతీయ ప్రబోధమును ప్రపంచమందలి యితరజాతులయొద్ద చాడించి భారత ప్రజలను కడగ గౌరవార్థమచగలిగిరి. భారతజాతీయతా నామము, భారతమాతా నాథుని మొదలైన ఉన్నతభావము లన్నియు గూడ జనించున చట్టి గారి మంత్రముల గీతములందు బాగుగా నుద్బుక్తమయిబడినవి. భారతమాత బహుభాగ్య సంతతిలాలు కాకపోయినను, ఆమెపుత్రులు బలవంతులు, విశ్వ గృహంతులు కాకపోయినను చింతలేరు. ఏలయున పీటినన్నిటిని మించిగౌరవము, ఆమెవలన. అదేదన ప్రపంచమునకంతటను ఆధ్యాత్మిక మైనట్టియు భారతమాత మైనట్టియు కృత జానములను సేదాంతరమాస్థులులను ప్రపంచమునకు బోధపంచి, ముఖ్యమున వెదజల్లి ప్రబోధమును గలగల చేసినది ఒక్క భారతమాతకే గాని వేరొందు గారు. అంతరమే ఆమెమహిమ. ఆమెకృష్ణమున జనించినటుంటి నలుగురుమగురు ప్రకృతలే ఆమెను సకలైశ్వర్యసంపన్నురాలిగ చేసిరి. ఆమె నీవే నాశ్రయించుకొని ఎన్నెన్నియో బాటలవారు జీవించుచున్నాను. గౌరవము, శ్రేష్ఠత్వము, మహావ్యక్తియము, వాక్యము, శ్రేష్ఠము మొదలైనవారిందఱును ప్రపంచమందు విలువించుటకు నీడలేక, అన్యజాతీయులచే నిరాకరింపబడి భారతమాతయొడ జేరి జీవించుచున్నాను. ఈ ఒక్కవిషయమే ఆమె గొప్పనీమను ఆధిర్యమును చాటుచున్నది.

కాబట్టి రాజధానంతరమును సకలజాతీయసమ్మేళన జరుగవచ్చుది. ఆసమ్మేళనమునకు ఈ భారతప్రాయము గూడ ప్రాతినిధ్యము పొంది ప్రపంచములో స్థాపింపబడబోవు ప్రజాపాలిత ప్రభుత్వమునందు తాము గూడ తమభాగమును పొందెదరు గాక యని గోచరుచున్నాను. మనయొక్క జాతీయప్రబోధమును గ్రహించుటలో మనము మన జాతీయపౌరస్వమును గూడ గ్రహించుచున్నాము. ఈ జాతీయప్రబోధమే ఆజాతీయ పౌరస్వమునకు మూలబీజమై యొప్పుచున్నది.

పిమ్మట నన్నెను సదాశవద్యునిగారుగూడ మాట్లాడిన విధమ సభ యంత్రముండెను.

దేశీయమనాజన సభాధ్యక్షులు:— సి. విజయరాఘవాచారి గారధ్యక్షత వహించి సంగీతించినందున నవంబరునెలలో ధర్మీశ్వరమున జరుగు దేశీయమహాసభకు మానసియులగు పండిత మదన మోహనమాలవ్యా గారధ్యక్షులుగా నియోజింపబడిరిని కార్పొరేషన్ సి. పి. రామస్వామయ్యగారు ప్రకటించిరి.

నయ్యదు మాస్సును ఇమాముగారు సాత్త్వికనిరోధము.

ఇటీవల నయ్యదు మాస్సును ఇమాముగారు డాక్టరింగు నుండి కుటుంబముతో బయలుదేరిరి. ఆచట రైలులో రెండు మొదటితరగతిబండ్లకు గుత్తచేసికొనిరి. పౌరస్థిపురమునకు బండిచిచ్చివంతనే ఒక పాశ్చాత్యుడు దృఢకాయము గుత్తచేయబడిన బండ్లలో నొక బండిలో నెక్కి కూర్చొనెను. ఆ రెండు బండ్లలో నితరు లెరును కూర్చొనగూడదని ఆస్తేషనులొని రైల్వేయద్యోగు లెంత చెప్పినను ఆపాశ్చాత్యుడు సోకుచేసెను. రైల్వే యద్యోగులేమియును చేయజాలకపోయిరి. ఈ బండిలో కూర్చుండుటకు నామ మాత్రమేలదని ఆపాశ్చాత్యుడు మొండిబాగితిముదెట్టి మొరాయించి కూర్చుండెను. చేయనశేమియును కనబడలేదు. మాస్సును ఇమాముగారు ఇంజనకెగురుగ నిలువబడి ఆపాశ్చాత్యుడు బండిలో కూర్చునియుండగా నే మిరుబండిని నడపించబడితి రేని బండి నామిదుగా నడవవలసిందేగాని నేనిచటనుండి కదలనని దీక్షతోనిలిచి. ఆబండిలో న్యాయమూర్తి నైచెన గారుగూడ నుండిరి. వారి మాహాకారము నాలకించి బండిలోనుండి దిగి పాశ్చాత్యుడున్న బండి కడకేగి పట్టు బలవంతమునై కొంతసేపటి కతనిని గుత్తచేయబడిన బండిలోనుండి దింపగలిగిరి. వేరువిధముగ నాధ్యముకాని కార్యమును మాస్సును ఇమాముగారి కీర్తిగా సాత్త్వికనిరోధము నలన సాధించిన ఇండియను ప్రేక్షియులు పత్రికాపసంపాదకీయవాసములందు ప్రకటించినది.

విషజ్వరము

దక్షిణాఫ్రికాయందలి కేపుటపురుసుండి అక్టోబరు 31-వ తేదీని పంపబడిన కంటిపార్లమెంటుని దక్షిణాఫ్రికాలో విషజ్వరమువలన మొత్తము 7500 మంది చనిపోయినది తెలియుచున్నది. కేపుటపురుసు 4500 మందియు కింబర్లేలో 1000 మందియు ప్రెటోరియాలో 800 మందియు చనిపోయిరి. జోహన్నెస్బర్గులో స్త్రీలనుమీస్మిగోను చెరి 47 గురు మృత్యుమెచుచున్నది. దక్షిణలో నల్లవాడు చాలమంది చనిపోయిరి. ఇటీవల తెల్లవాడు హెమ్మిగా విషపడి సుమలన మృతిమొందిరి. విషపడినెయును నివారించుటలో దొరకనమువాం క్రిమి పరిశోధకకాలలలోని వాక్కు చాలవలసి చేసినదని తెలియుచున్నది.

లక్కో.

4-వ తేదీ మరణములు 191. వానిలో విషజ్వరమువలన కలిగినది 161.

లాహోరు

3-వ తేదీని మరణములు 157. 4-వ తేదీని 119. వానిలో విషజ్వరమువలన కలిగినది 91. విషపడికములన కలిగినది 6.

ఒక ప్రకటనము.

శ్రీ పితాపురము రాజాగారు క్రింది యగ్రముల నాయును మాత్ర ప్రకటనాధ్యము పంపినారు:—

సోదర జరిగించారులారా, పోలవరము జరిగించారుగారి యకాల మరణమువలన చెన్నరాష్ట్రీయ శాసనసభలో ఉత్తరముండల భూస్వాముల ప్రతినిధిసభ్యుడవని భాగవదేని విషయము మీకు నిదితమే. నామిత్తుల పోతానామములన నే నాపదనిని పదములకు ప్రయత్నించుచున్నాను. నేను మీ విశ్వాసమునకు నాశ్రయ నని మాకుతోచి మీకు నన్ను మీ పరినిధి నెన్నుకొనెదరేని, నేను మన జరిగించారుల యొగక్షేమముల యధిష్ఠిత్వై శక్తి సంపదనేనంద ప్రయత్నించెద నని భుక్తిముగా తెలుపుచున్నాను.

ఇట్లు నిశ్చయించుచు,

ఆర్. వి. కే. ఎమ్. నూర్యాచార్య, పితాపురము రాజా.

తియ్యలు సాత్త్విక నిరోధమును ప్రారంభించుట:— ఇటీవల కల్లికోటలో జరిగిన తియ్యలమాసభలో సాత్త్వికనిరోధసంఘ మేర్పరుపబడినది, అగ్రవర్ణములవా రొనరించు అగౌరవములను నివారించుటకు సాత్త్వికనిరోధమును ప్రకటించుటకు వారునిశ్చయించిరి. ఈ నెల 2 వ తేదీని వారక్కాలు దేవాలయమున సంవత్సరమున కొకసారి జరుగు మహాత్మ్యము జరిగినదిగాని ఆ దేవాలయమునకేగి తియ్యలతనము పండ్లమున్నగువానిని సమర్పింపవలదు. అట్లు సమర్పించిననది అగ్రవర్ణములవారికే చెందును. శ్రీ నారాయణ గురుస్వామి శిష్యులకు సమర్పించిన తియ్యలసంఘమునకే లాభము కలుగునని సాత్త్వికనిరోధమితివారు కరపత్రములకు ప్రకటించిరి. అందువలన తియ్యలందఱును సమద్రస్యానముచేసి పితిరుకుల పిండములనువేసి కొత్తగావేయబడిన చైతన్యస్వామిపర్ణకాల కేగి ఆచట తామియ్యలసిన దక్షిణుల నొక పేటికయందు వేసిరి. చైతన్యస్వామిగూడ నచట నుండెను.

ఆంధ్ర ప్రభ

1918-వ సం॥ నవంబరు నెల 7-వ తేది

గురువారము.

తూర్పు ఆఫ్రికాలోని

భారతీయుల దుస్థితి

సర్ థియోడోరు మారిసెనుగారు జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికాను భారతీయులు నివసించుట కిచ్చుట భాష్యమని లండను టైమ్సు పత్రికకు వ్రాసినటుల రూటరు చెలిపినపుడు, ఈ సూచన భారతీయుల కంతగ లాభకరము గాదని మా యభిప్రాయమును ప్రచురించుటయిది, భారతీయులకు స్వదేశమున లేని స్వత్వములు లేనపుడు, విదేశములందు వీరియెడల గౌరవము చూపబడునని తలంచుటకు వీలు లేదు. అధినివేశ రాజ్యములలో భారతీయులు పడుచున్న కడగండ్లు ఈ యభిప్రాయమును బలపరచుచున్నవి. ఇంట గెలువనిది రచ్చ గెలుచుట దుర్లభము. జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికా మాట యటుండ, చిరకాలమునుండియు భారతీయులు కాపురము జేయుచున్న బ్రిటీషు తూర్పు ఆఫ్రికాలో భారతీయులు పడుచున్న కష్టములు వర్ణనాతితము లగుచున్న వని విదేశపత్రికలలో గన్పట్టుచున్నది. బ్రిటీషు తూర్పు ఆఫ్రికాలోని హైందవ సంఘాధ్యక్షులు ఆంగ్ల దేశమందలి కాంగ్రెసు కమిటీవారి కంపిన ఈ క్రింది తంత్రీవార్తను పరికించిన, అక్కడి దుర్భరసమస్య కొంత వరకు తేటపడవచ్చును.

“బ్రిటీషు తూర్పు ఆఫ్రికా ప్రభుత్వము వారు మొదెసాయందలి నివేశనస్థలముల నిరుపవైదింటిని సెప్టెంబరు 2 వ తేదిన వేలము పాడెదరు. ఈ స్థలములలో దేనిని భారతీయులు సంపాదించ గూడదని వేలపు షరతులలో గలదు. పొరునికి గల ప్రభానస్థలముల దొలగించి, ప్రజలలో నొక్క జాతి వారికి మాత్రమే సౌకర్యముల నొసగుట చే భారతీయులలో భావప్రాదేశిక మధికముగ గలిగినది. ఈ స్థలములలో భారతీయులు సేవకులుగ తప్ప నికొక విధముగ నివసించుటకు వీలులేదని నిరూపింపబడినది. గవర్నరు గారి ద్వారా ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారికి, ఇట్టి యవమానకర మగు నిర్బంధముల తొలగించవలయునని, మేము తంత్రీవార్త సంపితిమి. అక్కడి యధికారులతో కలసి సంతరించి, భారతీయులలో గలిగిన తీవ్రమగు వసంతృప్తి గూర్చి వారికి చెబుటగోరెదము. ఇందుగూర్చి భారతీయుల బహిరంగసభ యొకటి జరిగినది. తీవ్రాందోళన మి క ముందు వ్యాపించ వచ్చును. భారతీయులపై నిర్బంధముల నెక్కుడు విధించుట కిది ప్రథమప్రయత్నమని దోచుచున్నది. ఈ పద్ధతిని మొదలనే తొలగించనిచో, పుర విధులు, పట్టణములే గాక, పంచభూతములు గూడ యూరపీయనులకు ప్రత్యేకింపబడు స్థితి సంభవించవచ్చును. శత్రువుల గృహములు కొన్ని యిటీవల వేలము వేయబడెను. మధ్యగృహమునకు పాట బెట్టుటకు భారతీయులు నిషేధించబడిరి. ఆ గృహమున కిది ప్రక్కలను భారతీయుల గృహము లదివరకే యుండి యున్నవి. సామ్రాజ్య లాభముకొరకు ప్రజలను బ్రిటీషు వారలు, అన్యులు అను తరగతులుగ విభజింపక, యూరపీ

యనులు తదితరులను విభాగము గావించ యత్నములు సలుపబడుచున్నవి. దక్షిణాఫ్రికాయందు వలె ఈ దేశమున కూలీజాతివారు లేరు. విద్యాధికులు గల మధ్య తరగతి భారతీయులు మాత్రమే, యిందు గలరు. వీరిలో చాలమంది వర్తకులు, లాయర్లు, డాక్టరులు, గుమాస్తాలు మొదలగువారు గలరు. వీరిల్లరు తమ హక్కులను గుర్తెరిగియే యున్నారు. బ్రిటీషు పౌర స్వస్వత్వములను కాపాడుకొనుటకు పట్టుదల జూపుచున్నారు. తూర్పు ఆఫ్రికాకును మాకును, ఈ దేశము గాని హిందూ దేశము గాని బ్రిటీషువారి యధీనము క్రిందకు రాకముందునుండియు, సంబంధము గలదు. అట్టితరీ, విదేశీయులకిచ్చిన హక్కుల వైనను, మా వద్దనుండి లాగివేయ ప్రయత్నింపబడుచున్నది. ఇక వైనను, అధికారులు సరియగు త్రోవకువచ్చి, ఆందోళనావసరము లేకుండ జేసెదరు గాక.”

దక్షిణాఫ్రికాలోని నాటకమే తూర్పు ఆఫ్రికాయందును ప్రారంభమగుచున్నది. సామ్రాజ్యమునం దే భాగమున జూచినను, భారతీయులకు నీచస్థానమే సంప్రాప్తమగుచున్నది. ఒక వేళజర్మను తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయులకు నివాసస్థల మయినను, వారి స్థితి యంతకన్నను చక్కబడునని తలచుట కవకాశము లేదు. హిందూ దేశ మంతర్వర్తలో అధినివేశ రాజ్యస్థానము వాక్రమించునో, అంతర్వర్తలో భారతీయులకు విదేశములం దన్య గౌరవము చూపబడును. అందుచే నీ తరుణమున నే బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును చాలినంతగ భారత భూమికి ప్రసాదించుట యవసరము. మాంటాగూ నివేదికయందు సూచించబడిన సంస్కరణము లీ ఫలితమునకు దేశమును గొంపోవజాలవు. పెన్సిల్ మొదలగు మితవాదప్రముఖులు జాతీయసమస్యను విశాలదృక్పథముతో విశ్లేషించుచో, తమ యవ్యక్తమును గ్రహింపగలరు. వీరింకను సంకుచితభావములతోనే వర్తించుచున్నారు. మిడ్జిలు ప్రభువుగారి తీర్మానమును ఖండించుచు, డెయిలీన్యూసు పత్రికలో చార్ల మెంటుమెంబరుగారు కాటనుగారు వ్యాసము వ్రాసినటుల రూటరుచెబుచున్నాడు. మిడ్జిలు ప్రభువుగారి తీర్మానము భారతదేశమందలి అతివాదులకు ప్రోత్సాహము గలిగించుననియు, బ్రిటీషువారి న్యాయముపై విశ్వాసమును పురకొల్పుచున్న పెన్సిల్ గారి ప్రయత్నముల కిది విఘ్నము గలిగించుననియు, అతివాదులనుండి హైందవనాయకులు చీలవలయునని చెలిపిన దనొమారు ప్రభువుగారి వాక్యములు మాత్రము ఆత కెడమిచ్చుచున్నవనియు, వీరు చెబుచున్నారు. ఈ వాక్యములలో అతివాద మితవాద విభేదములను విస్తరింపజేయవలయునను ప్రయత్నము స్పష్టముగ కాన్పించుచున్నది. మాంటాగూ సంస్కరణ విధానమయినను అంగీకరింపబడు నను నాకకు తావులేకున్నది. డిసెంబరు 7-వ తేదీని ఆంగ్ల దేశములో ఎన్నికలు జరుగ నున్నవి. ఈ ఎన్నికలలో టోరీ కక్షవారు జయము గాంచవచ్చుననియు, వారి జయముతో సంస్కరణములు విఫలము గావచ్చుననియు సూచించబడినది. ఇంతవరకును మంత్రీవర్గములోని కర్జను ప్రభువు మొదలగువారే ఎట్టి యభిప్రాయ మొసగి యుండలేదు. బాధ్యతగల భారతీయు లెల్లరు తమ అంతఃకలహములను విడనాడి తమ కోర్కెలను నిర్భయముగ సాంగ్ల దేశమునకు చెలిపి, వాటి సాఫల్యమునకై నిరంతరకృషి సలుపుట ధర్మము. ఆంగ్ల దేశమందలి వివిధపక్షముల వారిపై మాత్రమే నాధారపడి యుండుటచే, ప్రయోజనము గలుగజాలదు. హిందూ దేశము

నకు స్వపరిపాలన మొసగుట భారతీయు యభ్యుదయము కొరకే గాక, సామాజికైర్వయమునకు గూడ ముఖ్యవసరము. మినమయమున గ్రహించు సరము, మిత్రమండలి సంగ్రామమున యము గాంచినది. స్వాతంత్ర్యపక్షమునకు అంత్యజయము లభించినది. ఇందుకు హిందూ దేశ మధికముగ తోడ్పడినది. త్వరలో సంధిసభ సమావేశముగా నున్నది. భారతీయుల శౌర్యమును పొగడుటతోనే, కాలము గడచిపోవునా, లేక భారతీయులు గూడ స్వయం నిర్ణయనూత్రము ననుసరించి ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునం దర్హస్థానము బడయ నర్హులని, తీర్మానించబడునా? ఈ ఫలితమునుబట్టి, తూర్పు ఆఫ్రికా మొదలగు ప్రదేశములలో భారతీయుల స్థానము నిర్ణయించబడును.

భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనము

అనివి సెంటుగారు దేశీయమహాజనసభయందే గాక, గుంటూరు పట్టణముం దిచ్చిన యుపన్యాసములో గూడ భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనకత గూర్చి ముచ్చటించినది. న్యాయండియూ వృత్తాంతము ననుసరించి ఆమె యటుల నుడివెను.

“ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము, భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనము మీ విభజనలలో నుదహరింపబడినవి. ఇవి హాంకం రూటరు కత్యవసరము. ఎందుకనగా, హిందూ దేశమున దేశభాష లనేకములు గలవు. మీరయుతులు, పనివారలందరును ఆంగ్ల భాషా పాండిత్యము సంపాదించగలరని మీరు తలంచెదరా? ఇయ్యది అసంభవము. ఆంగ్ల దేశమం దయినను, ఆంగ్లేయవ్యవసాయదారులకు ప్రాంచి, ఇటాలియను, స్పానిషు భాషలలో విద్య నేర్పబడుట లేదు. ఏ దేశజనులు ఆ దేశ భాషలను మాటలాడవలయు గాని విదేశ భాషల నుపయోగింపజాలరు. మీరుకోర్కు స్వాతంత్ర్యము నిజమగునది కావలయుననిన, ప్రజాసామాన్యమునకు రాజకీయ పరిజ్ఞానమును చెలిపి, జాతీయ పద్ధతులపై గమ్యస్థానము బడయవలయును. ఈ ఫలితమును ఆంగ్ల భాషామూలమున ఎటుల సాధ్యపడును? దేశభాషలో రాజకీయ పరిజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయకుండుట, ప్రజా సామాన్య పుభావ్యభివృద్ధికి తోడ్పడ ముండుటయే యగును. ప్రజా సామాన్యము రాజకీయ విషయములలో పాల్గొనుచున్న గాని, మీ దేశము స్వాతంత్ర్యము బడయజాలదు. అందువలననే నేను దేశభాషాద్యమము గూర్చి పెక్కుమార్లు ముచ్చటించి యుంటిని. దేశీయ మహాజనసభ మీరు ప్రత్యేక రాష్ట్రముండవలయుననియు, మీ స్వభాషలో రాజకీయ వ్యవహారములను బోధింపవలయుననియు యంగీకరించినది. మీ దేశములో గ్రంథాలయముల పద్ధతిముగ నెలకొల్పుటచేతను, మీ రాజకీయసభలను దేశభాషలలో జరిపి మీ సభలకు దేశీయుల సభికసంఖ్యలతో నాకర్షించుటచేతను మీ రిహక్కును సంపాదించగలిగితిరి.”

ఆంధ్రు లింతటితో సంతృప్తి జెందక, ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణముకొరకును భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనముకొరకును నిశేషముగ కృషి సలుపవలసి యుండును. రా నున్న దేశీయమహాజనసభలో నీ సమస్యను ప్రవేశ పెట్టుటకును, భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రవాదులసభను నెలకొల్పుటకును ఆంధ్రులు ప్రయత్నించి, కామ్యారస్సిధి బడయగోరుచున్నారము.

కాంగ్రెసుసభాభ్యుత్తర

ఢిల్లీలో జరుగనున్న కాంగ్రెసుసభకు, పండిత మదన మోహన మాలవ్యగారి రథ్యక్షులుగ నిర్ణయించబడి రని తెలుపుట కెంతయు సంతసించుచున్నారము. ఈ సందిగ్ధతరూఢమున మాళవ్యాగారి కన్న, కాంగ్రెసు సభాభ్యుత్తర వహించుట కర్హు లగుచు రిలకొక రుండబోరు. మితవాదులు గొంద రహంభావప్రేరితు లై కాంగ్రెసును విడనాడి ఆ సభా ప్రాముఖ్యమును దగ్గించదలచినపుడు పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు మితవాద నాయకులయ్యై జేశీయమహాజన సభను విడనాడక, దాని గౌరవమును కాపాడిరి. జాతీయవాదులతో గలసి కృషి సలుపుటచే, మాళవ్యాగారు నాయకుడు గాడని సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణ సభలో ప్రభుత్వసభ్యునిచే పరిహసించబడినను, జేశీయులు మాత్రము వారి నాయకత్వమును గ్రహించి గౌరవించుట సంభావ్యముగ నున్నది. ప్రజల ప్రేమ నీ సమయమున దధికముగ చూరగొన్న నాయకుడు మాళవ్యాగారే. వీరి నాయకత్వము క్రింద ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలడి కాంగ్రెసు రాయభారమున కెంతయు బిలువ యుండుననుటకు సందియములేదు. మాళవ్యాగారి యధ్యక్షతక్రింద గూడడి కాంగ్రెసు మహాసభ ప్రజాశయములను సువ్యక్తపరచి, వాటి సాఫల్యమునకు కృషి సలుపునని, విశ్వసించుచున్నారము.

నర్. యన్. పి. సింహాగారి గంభీరవాక్యములు

ఆంగ్ల దేశములో నిచ్చిన యువన్యాసములలో, సింహాగారు ప్రభుత్వసభ్యులయ్యై ప్రజల కోర్కెలను నిర్వహ్యముగ దెలిపినందుల కెంతయు సంతసము గలుగుచున్నది. ఒక యువన్యాసములో స్వపరిపాలనావశ్యకత గూర్చి వీ రిటుల నుడివిరి. "దేశమునందైత్యవ్యాధివృద్ధి లేకుండ, దేశము సంతృప్తిజెంది సామ్రాజ్యమువై భక్తి జాపుట కవశ్యము. ఇందుకై ప్రభుత్వమునా లేల పిసలుపుట లేదని ప్రజలయగుదుండు లేదు. ఏలనన దేవైత్యవ్యాధిమను పెంపొందించుట ప్రభుత్వవాద్యులలో నొకటై యున్నది. హిందూ దేశములో కోట్లకొలది తిండి లేక మాడుచున్నారు. ప్రజలలో సగము మందికి ప్రతిరోజును కడుపునిండ తిండి దొరకుట లేదు. ఈ సితి చక్కబడవలెను. దేశములో సంతృప్తిని, విశ్వర్యాభివృద్ధిని కలిగించుట యవసరము. ఇందుకు కావలసినది ప్రజాపరిపాలనము, ఇతర దేశములలో వలె, హిందూ దేశములో నీ పద్ధతి నేల సవ్యముగ నడుపగూడదో తెలియకంపుడి. ప్రతి జాతికిని ఆత్మాభివృద్ధికై సమానావకాశము గలుగుటయే యధ్యక్షముభ్యోదేశము."

ఎన్నికహక్కు: మద్రాసు కార్పరేషను

నిన్న జరిగిన మద్రాసు కార్పరేషనుసభలో, పన్నుల జెల్లించువారందరను, ఎన్నిక హక్కు ఉండవలయు ననియు, ప్రొటెక్టరును ఎన్నికదారులకును సమావార్హతలున్న జాలుననియు, తీర్మానింపబడుట సంతోషకరముగ నున్నది. మద్రాసు కార్పరేషను సభ్యులు చూపిన యదారభావము ప్రశంసార్హము.

బియ్యపు కలపు

చెన్నైలో బియ్యపు కలపు నానాటి కధిక మగుచున్నది. మద్రాసు కార్పరేషనువారు పది వేల బస్తాల రంగూను బియ్యమును కొనుటకు నిశ్చయించిరి. ఇందుమూలమున తాత్కాలిక

శమనము గలిగినను, విశేష లాభము గలుగజాలదు. ప్రభుత్వము వారింకను జోక్యము గలుగజేసికొనకుండుట, శోచనీయుము. ఉప్పుదుబియ్యము 2½ పడు లబ్బునపుడే కలపు లేనిచో, Famine Code ప్రకారము కల వెపు డే తెంచునో తెలియకున్నది!

హిందూ దేశ సంస్కరణములు

ప్రభువులసభలో మిడిల్లను ప్రభువుగా రొక తీర్మానము నుపహించిరి. దీనివై చర్చజరిగినది. ఈ చర్చుజేరిక మున కొన్ని మార్పులు నూచించబడినది. వీటిని కొందరు పూర్వాచారపరాయణులగు ప్రభువులు అధిక్షేపించిరి. ఆయ్యది తప్పుని కాటనుగారు వారిని ఖండించుచు 'దెయిలీన్యూస్' పత్రి కొకతేపు సంపిరి. అందు ఇట్లు వ్రాయబడినది. ఇండియాలో కొంతమంది కీ సంస్కరణములపై చురను పోవుట లేదు. చాలికి ఎంత నచ్చజెప్పినను నచ్చుటలేదు. ఈ వాదానములన్నియు నీట గలియినని వాకొనుచున్నారు. అట్టి దురాభిప్రాయములు మిడిల్లను ప్రభువుగారి తీర్మానమునలన సమసి పోవుటకు బదులు గ మ రింత ప్ర బలును. బ్రిటిషు ప రి పాల ముల హిందూ దేశమున విశ్వసనీయులుగ పాలించుచున్నారను పూర్వపు నమ్మకమును కలుగజేయుటకు వెన్నీ గారు ప్రయత్నించుచున్నారు. అట్టివారి వారికి వ్యతిరేకముగ కృషిసల్పి వారిని ఖండించువారు ఇండియాలో బ్రిటిషు పాలకులకు గర్భశత్రువులుగ పరిగణించబడుదురు. దొనమోరు ప్రభువుగారి వాక్యములనలన కొంత ఆశాకిరణము కల్గిన దని చెప్పుటచే ల్యాండ్సు డౌను ప్రభువు గారు మున్నగు వారిభావములుగాని వారుగాని ఈమాతనపరిస్థితులకు సరిపడరని స్పష్టపరుచున్నది. వారా ప్రచారక మంత్రినర్గమువారు ప్రభువుల సంఘమునే గనుక సంస్కరణముల నివయ్యై ఇండియా శ్రంపినిచో మాంటేగుతో ఇండియా కేసిన దొనమోరు గారవలెనే వీరుగూడ మాంటుగారినే బలపరచెదరు. వారి భావములచే దృఢపరచెదరు. మిడిల్లనుగారి తీర్మానము ఈ తీర్మానపు నూచనలను వాకొమొనరుటకు పూనుకొనబడి నదిగాని సవరణముజేయుట కిచ్చగించుటలు కానియిచ్చున్నది. అత్యల్పఅధికసంఖ్యచే వీరితీర్మానము ఓడిపోవుటగూడ శుభమాచకముగ లేదు. మ ర ల ఎన్నిక జరుగనున్నయిది. ఈ తడవ టూరప్రభుత్వము రారమ్మును. కారణము లటు కానించుచున్నది. అట్లయినచో మాంటుగూనిజేరికమున జొన్నబడిన నూచనల (సంస్కరణముల) గతి ఏమి కావలయును? కష్టనప్రభువు దీనినొప్పకొనకున్నాడు. ఆయనమిత్రులు పూర్వ దూరుచునైన నున్నారు లేదా విధితే నాయమాత్రము కొనియాడుతున్నారు. ఇరవీయ ఇటులందగ ఇండియాలో బాధ్యత గల నాయకులు ఈ సంస్కరణ విధానమున అంగీకరించి ప్రాంతైజు కమిటీవారిని పోర్సులననుసరించి ఈ సంస్కరణములు ఒకచట్టముగ నేర్పడి ఫలితగలవు. ఇంతకును మాంటేగుగారు దీనిని గూర్చి క్రద్ధబుచ్చుకొనిన గాని ఇట్లు చట్టపుత్ర ప్రకముల నెక్కజాలదు.

రైల్వేయూనోగుల సమ్మేకట్టు:— ఒక్కోలో 6 వ తేదీని రైల్వేయూనోగులు సమ్మేకట్టిరి.

కలకత్తా దర్బారు:— ఈనెల 27-వ తేదీని కలకత్తా నగరమున గవర్నరుగారు దర్బారుచేసి కొందరికి బిరుదులు నిచ్చెదరు.

శ్రీమైలవరము బాలభారతనాటకసమాజము - ద్రాపదీ వస్త్రాభరణ నాటకము - రెజువాద:— ఈ నెల (నవంబరు) 11-వ తేదీ కనివారమునాడు రాత్రి 9½ గంటలకు దేశవాదవాదలో ఈ సమాజమువారి స్వంతహాలులో ద్రాపదీ వస్త్రాభరణ నాటకము ప్రదర్శింపబడు నని నేపథ్యాధికారి (కండక్టరు) పాపట్టులమ్మీ కాంతియ్యగారు వ్రాసిరి.

తాత్కాలికపు సంధిపరతులకులనుగూర్చి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను నిశ్చయింపగోరువో జర్నలులు తమ ప్రతినిధులను పాడునేనానిగారికడ కంపుకొనవలయు నని నిల్వన గారు జర్నలులకు తెలియజేసిరి.

స్థానిక వార్తలు

శాసనసభ్యునియోజనము:— దక్షిణహిందూ శేఖరు జమీందారుల తరపున జనవరి 8 వ తేదీని చెన్నరాష్ట్ర శాసనసభకు, క్రొత్తగా నొక యధికసభ్యు డెన్నుకొనబడును.

ఒక క్రొత్త వార్తాపత్రిక:— సాత్ కనరాలో జనసామాన్యమును స్వతంత్రముభ్యుదయభూతై పోత్సాహ పరచు నిమిత్త మొక కర్నాటక వారపత్రికను ప్రకటించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నట్లు ధిమోకచ్చినది.

ఒక క్రొత్త యూనియను:— గుంటూరుజిల్లా తెనాలి తాలూకాలో డబ్బోని కూడితూడి గ్రామము 1919-వ సంవీధిలు నెల 1 వ తేదీనుండి యూనియనుగా నేర్పడును. పంచాయతీ 7 రు సభ్యులు కలిగి యుండును. తాలూకా 8 రు నియోజనపద్ధతిమీద నియమింపబడుదురు.

మద్రాసు ప్రొవిన్షియల్ కాంగ్రెస్ కమిటీ:— ఈ నెల 20-వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5-15 గంటలకు మహాజనసభాభవనమున జనరల్ బాడి మీటింగు జరుగును. దేశీయమహాసభకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుట ఆర్ ఇండియా కాంగ్రెస్ కమిటీ మెంబరుల నెన్నుకొనుట నియోజక వర్గ నిర్ణాయకోపసంఘమువారి రిపోర్టు మొదలైన విషయములు చర్చకు వచ్చుట.

పేదలకు బియ్యవంగడి:— నేను మొదలు తెల్లవారి 7-9 గంటలలోపున సాయంకాలము 4-6 గంటలలోపున రాయపేట వెళ్లి కాలేజీ యెదుట నున్న సర్వెక్టుస్ ఆఫ్ ఇండియా సొసైటీవారి మందిరమున రూపాయికి 4 నిండు పళ్లెంపూన మదరాసు కాంగ్రెస్ కమిటీవారు పేదలనిమిత్తము బియ్యముమ్మించెదరు. ఒక్కొక్కరికి ఒక్కొక్క రూపాయ బియ్యముకంటె నెక్కువగాని తక్కువగానె యమ్ముబడవు.

యాత్రికుల కొక హెచ్చరిక:— నవంబరు నెల 9-19 తేదీలలోపల కాత్రిక దీపదర్శనార్థము తిరువణ్ణామలెరును, దీనెంబరునెల 10-19 తేదీలలోపల ఆరుద్రాదర్శనము నిమిత్తము చిదంబరమునకును, వైకుంఠ ఏకాదశి నిమిత్తము శ్రీరంగమునకును పోయెడి యాత్రికుల క్రమాణ సౌకర్యమునకై సాత్ ఇండియాకై రైల్వేకంపెనీవారు పర్యేక్షకుగను అధికముగను రైలుబండ్లను నడపుటకు యాత్రికారణములనలన పీటలేదని పర్యేక్షించినారు గనుక, యాత్రికులు తమ పర్యాయములకు మానుకొనుట మంచిదని పర్యేక్షకువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

గార్డియనువ్రెస్టు డయిరీ:— గార్డియను వ్రెసు వారు పంపిన 1919-వ సంవత్సరపు డయిరీ వందనపూర్వకముగ నందికొంటిమి. ఒక్కొక్కరోజున కొక్కొక్క పేజీని వదలిరి. ప్రజలకు వలయు ముఖ్యసమాచారమంతయు, వయిరీలో సమకూర్చబడినది. అరకు, తెలుగు మంచాగములు లేర్పబడినవి. పండుగలు, పోట్లు తెలిగ్రాఫిక్, విషయములు, కోర్టుఫీజు, రిజిస్ట్రీ మను ఫీజు మొదలగు, ననేకముగు యుయ్యయ్యక్తులగు విషయముల నేకములు గలవు. డయిరీ చక్కగ ముద్రింపబడి, ఆకర్షవంతముగ లైండుజేయబడినది. కాగితము, ప్రింటింగుధరలమితముగ వెరిగిన యాడినములతోగూడ, వీరు ప్రజాసౌకర్యముకొరకు డయిరీని 12 అజాళ నెలకు మాత్రమే అమ్ముట క్లాపూపాత్రముగ నున్నది. వాడుకకు తెన్నియగూడ నిండు చేర్చబడి యున్నది. వలయువాడు వక్రాశులలోని కంభదాను వీధి 4-వ గృహమునందున్న గార్డియన్ వ్రెస్టు వారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

ఫోర్టు సెయింట్ జార్జి కెట్టు. (5 నవంబరు 1918)

రామకృష్ణ ఆరస్తి గారు కోరాపూట్ జిల్లాబోర్డుమెంబరుగా నెన్నుకొనబడిరి. కామారు శ్రీనివాసరావుగారు కడప మ్యునిసిపాలిటీకి చైర్మనుగా నెన్నుకొనబడిరి. పుల్లగూర వేంకటేశ్వయ్యగారు రాజువోడతాలూకా బోర్డు మెంబరుగా నెన్నుకొనబడిరి. ముత్తుబంగారి రామదాసప్పనాయనివారు చిత్తూరు తాలూకాబోర్డు మెంబరుగా నియమింపబడినారు

బరోపామనంగ్రామము

(రైతు పక్షము)

ఇంగ్లండు

శేపురేల్లు పాపయ్యలు

లండన్, నవంబరు 5:—లండన్ నగరమున శేపురేల్లు 100-కి 20 వంతున పోల్చింది.

ప్రైవీటును మిత్రమునందలివారిని బాధించినవానికి శిక్ష.

లండన్, నవంబరు 5:—పట్టువడిన మిత్రమునందలి వారిని బాధించినవారిని శిక్షించుట అవసరమని పార్లమెంటు సభలో శేపురేల్లు గారు నడిపిరి.

యొద్దబండిల ఒడంబడికనుగూర్చి జర్మనులు ఒప్పుకొనిరి. కాని నాక్-కామును, యూపదేశలవారును పోలండులోను స్విట్జర్లండులోను నిర్బంధించబడిరి. వీరిని ఈ ఒడంబడికలో చేర్చునాడదల బ్రిటిషువారు ఒక కక్షణకు జేసిరి. ఇందులకు జర్మనులు సమ్మతించలేదు కాని శేపురేల్లు గారు సభలో జరిగిన సంగతులను బట్టిచూడ ఈ సంగతిని వయమై బ్రిటను పట్టు పట్టులుల లేదని తెలియచున్నది.

చీనాలోనున్న జర్మనుల విషయమును విడిచి తక్కిన యొద్దబండిల విషయమై పోగు ఒడంబడికలవారయిన ఇరు ముగ్గురెవరును జర్మనులు ఒప్పుకొని రని కామన్సు సభలో శేపురేల్లు గారు ప్రకటించిరి.

ప్రధానమంత్రిగారి ప్రకటనను అస్పష్టముగానికి తృప్తి కరముగ నున్నది. ఆస్ట్రియా-హంగరీ రాష్ట్రము మిత్రమునందలి కి పోవుటకు హింగ నందుటచే ఈ రాజ్యాధికారయద్ధుల ముపు వరితులు ప్రపంచమున కంతకును లాభకరముగ నుండు నని అస్పష్టముగాను కామన్సు సభలో వ్యక్తీకరించిరి.

జర్మనీ - రాజ్యాధికారపరిమరతులు

మిత్రమునందలి యొద్దబడివారందరును జర్మనీకి తెలుప వలసిన సంధి పరతులను గూర్చి విల్సను గారికి తెలియజేయు వలసిన ప్రత్యుత్తరమును ఏకగ్రీవముగ ఆలోచించి రని కామన్సు సభలో లాయరు జార్జి వారు తెల్పిరి. విల్సనుగారి కంపిక వగతుల నన్నిటిని వీరు అంగీకరించినయెడల వీరిని విల్సను గారు జర్మనీకి తెలియజేయవలయు ననియు జర్మనులు ఈ స రతు తెల్పియై తెలియజేసిన, వారు యొద్దబడియు ననుసరించి ఛాకు శేనానికి విజృంభి సంఘటనలయెడల ననియు తీర్మానించి నటుల లాయరు జార్జి గారు తెలిపిరి. జర్మను లొక వేళ మర తులకు గోకరేని బ్రిటిషు నాకాదండుమువారునూడ ఛాకు శే నానికి కలిసి పరిష్కరించవలయునని. జర్మనులు ఇచ్చు ప్రత్యుత్తరమేదైనా ఎటులున్నను బహుశత్యముతో మిత్ర మునందలి ఉజ్జూతలుగు మున్నాడు.

ఫ్రాన్సు

పరాసు విషయములు

లండన్, నవంబరు 5:—పరాసులు ఇల్లు తెలుపుచు న్నారు:—రణరంగమునందరినను పరాసులు విషయలక్ష్యిని అనుక్షణము చేపట్టుటచే శత్రువులు ఆ నేకహోట్ల తిరోగమన మును చేయవలసివచ్చును. నరంతరసమర్థతానము మమ్ము లను విడనాడుటలేదు. జర్మనులను వెన్నంటుచున్నారము. డ్రెస్డను ఈ రాజ్యముగ బెర్లిన్ - 55-స్ట్రాంబ్రి బట్టుకొ న్నారము. 200 మంది విడిచిపెట్టినారము. మా ప్రధానదళ మున్న రంగమునందలిను మేము మరల మా ముట్టకులను ప్రారం భించినారము. వీరాను, సెప్రెనసును ముందు కేగినారము. బోయిస్సిల్స్-వర్సెస్ బట్టుకొన్నారము. సిస్సోని కు తిరముగ ఆట్రిమెకోల్డ్ క్విర్నా - గూడెలనుకోల్డ్ - మాసిహికరులకు పడమరగనున్న ప్రాయముమాంటు పంచదార కర్మాలయమును చేరినారము. మా ముందు సేనలు శత్రువు సాయముచే పురోగమ నమును గాంచుచున్నయి. సిస్సోని, నాట్టూ, పోస్సోయిను నకును మోడిగు స్థానమునందు అన్ని బోట్లలోను నొకబడి నారము. ఇవట శత్రువులు నిరోధమును తాపుచున్నారు. కాని వారిని వెనుకకు పరులనటుల జేసివారము. సెంటుక్వెంటిను లీవెటిటును తూర్పుగను లార్చి సరిహద్దులకును మాపుకో గమనము సాధారణముగ నున్నది.

క్రొత్తముట్టడి కంక్షి

లండన్, నవంబరు 5:—ఆమెరికనులు ఇల్లు ప్రకటించుచు న్నారు:—మొదటివైస్యను శేటిముదయమున యొద్ద మును ప్రారంభించి బ్రూయర్లను దగ్గర మ్యూజును చాటివడి. క్లెరెలు సెటిటుదగ్గర కూడ చాటివడి. శత్రువులు మొండికె గునతో ఎదుర్కొనిరి. కాని నిరర్థకమైనది. ఇవట గొప్పముట్ట డిని ప్రారంభించుచున్నారము. రంగమునం దంతకును శత్రువు లు మమ్ము నెదుర్కొనుచున్నారు. వీరు నురభించులతోడ ను శత్రువులతోడను మామ్రెడి ఎదుర్కొనుచున్నారు. అయినప్పటికిని మాకు విజయకరముగ నేరుచున్నది. పోయల్స్ కెయరుగ ఉత్తరము ఇటువరకు మ్యూజు పడ నుటిగోమును బట్టుకొన్నారము.

లీక్వెస్టాయి కత్తనము

లండన్, నవంబరు 5:—బ్రిటిషుపత్రికల ఇల్లు తెలుపుచున్నది:—నిన్నటిను ధ్యాప్యము లీక్వెస్టాయి చుట్టుముట్టి పట్టుకొన్నారము. 1000 మందికంటె ఎన్క్లెవ్ బండిలనూడ మార్చేజిక్కిరి. 87, 62 వ పటాలములు, దక్షిణమున హోవా హోర్ని పోరాడుచున్నయి. లీక్వెస్టాయి కు తరముగ ఎందరినో బంధించినారము. మూడుపటాలములు లోబగ్గియు, ఒరెయిన్ వాలుదగ్గర శత్రువు: ప్రబలనిరోధమును ప్రహిత మొనర్చి ముందుకు బోయి లీక్వెస్టాయికి తూర్పున నున్న న్యూజిలాండులకు కలిసిగొని వారితో క్షి మైలు ముందు కేగి జోరిమెలుజు, విరాండు, క్వెస్టి, ప్రాస్సోయి, లీవెటి టు ను రెయినుగ్రామములను బట్టుకొనెను. సాయంకాలము మార్క్సిటు అటవిలో కొంచెము ముందుకేగినారము. వ్యాల్కోక్ యన్నకు తూర్పుగనూడ ముందుకేగినారము. ఎత్తుగ్రామమును బట్టుకొన్నారము.

కత్తనములు పట్టువచ్చుట

లండన్, నవంబరు 5:—స్టాండర్డులోనున్న బ్రిటిషు వార్తలు తెలుపుచున్నాడు:—మాకు లభించిన ప్రతినలలో వాల్ లారెన్సీ నేనానచే బ్రాయబడినవత్రి మొకటి చిక్కినది. అందులో ఇల్లు వ్రాయబడి యున్నది. “ప్రాణములవై నల్పించి లిను - హెర్మాను బైల్లెలకు పండ్రిని నిలబెట్టుకొనవలెను.” ఈ ఉత్తరపు అక్టోబరు 29 వ తేదిని ఈయబడినది.

పరాసు దేశములో గొప్పయుద్ధము

వ్యాల్కోక్ నేనునునండి పై కేసరకు పడనుటిరంగమున యొద్దపరంపరులు జరుగుచున్నవి. వీటినిజూడ చూచుమోర రణము పరాసుదేశములో జరుగునని తోచుచున్నది. తమ ఏర్పాటు ప్రకారము పారిపోవుచున్న శత్రువుల వెనుక వైస్య యుల నే మిత్రమునందలివారు మున్నారనుకొనుట తప్పు. తమ నిరో ధము ప్రహితముగుటకు వీలులేనటుల ముఖ్యస్థానములను జర్మ నులు కాపాడుకొనుచున్నారు. కాని మిత్రమునందలి వీరిని ఎంచి పోరుచున్నారు. ఛాకు శేనాని శత్రువులను అడ్డనిను కొండలదగ్గర కీచుమకించుచున్నాడు. శత్రువులబ లము నానాటికి ఊటించుచున్నది. ఇది వకపుడే శత్రువులు మెటుజును చాటిపోవుల పూర్తి అయినదని నుకునకును. వీని కంతకును కారణము ఆమెరికనులు నొరుమకొని పై నేని సమీ పించుటయే. ఆమెరికనులు మాంటుమెడి లూగ్వాయిను మెజి యర్సు హిరగ్కోయిను పదార్థమే కమ్మ వైచినారు. వీరికిని ఆమెరికనులకును 7 మైళ్లదూరముగ నున్నది. ఈ యింప దారిని చీల్చివేసిన లీజుదగ్గర నున్న జర్మనుల ఉత్తరవైస్యము లకును, తెన్సంబర్ల దగ్గర నున్న దక్షిణవైస్యములకును రాక పోకలకును, ఉత్తరప్రక్కాత్తరములకును ! ఆహారముకల్గును. మార్గము బంధించబడును. ఈరెండును ఆర్మి సెన్సచే విధజించ బడును. విడిచిపెట్ట జర్మనులందరున (వీరపంత్రింతయు) స్వాంత బరునండి ఉత్తరముగ ఆంటిక్సు నాయూచుప్రదేశములకు తిరిగిపోవలసి వచ్చును. తూర్పువైస్యములను శత్రువులు మ్యూజు పంక్తికి ప్రప్పిసోవో వ్యాల్కోక్ నేనునుకు దక్షిణముగ విజృం భించిన బ్రిటిషు సేనలచే నలుమూలల నొక్కబడును. ఇది తిథ్య ము. నిన్నటిరోజున పోగుగారు శత్రువుల ముఖ్యస్థానమును విచ్చిన్నము జేసెను. ఇది ముఖ్యస్థానములతో మాన్సుదగ్గర

కలియుచున్నయి. బ్రిటిషు సేనలు వార్మ్యు అవనిలో ప్రవేశింపకుండగ అడ్డుపరచుటకు జర్మనులు ఇవట వారుణము నుండు మొనబ్బుచున్నారు. ఇది వీరికి వెట్టునికోటనలె నున్న యిది. ఇది మాబర్లికి పోవుదారితో కలియుచున్నయి. ఇంతి నని కెన్నడును మిత్రమునందలి ఇల్లు అటంతివిక్రమముతో పోరి యుండలేదు. వీనివలన శత్రువులకు నిశ్చయముగ శృంగభంగ మగుట కిష్టము. అని రణకోవిదులు అనుకొనుచున్నారు.

జర్మనులు 70 మైళ్లరంగమున మరలుట

లండన్, నవంబరు 5:—వెల్లునండి ఎయినువరకు 70 మైళ్ల రంగమున జర్మనులు వెనుకకు పోవుచున్నారు. వ్యా ల్కోక్ నేనును బాలెయినును ప్రాంకోబెల్లియము సరిహద్దును చాటివారము. తూర్పుభాగముతప్ప మార్మ్యులు అడవిసంతను బట్టుకొన్నారము. నోవియను అటవి పడమటిభాగమును చేరి వారము. వైస్యజువతూర్పుగ రెండు మైళ్ల దూరమున నున్నారము. మారముననూడ దక్షిణముగ 2 మైళ్లదూరమున నున్నారము. ఇవటనుండి మా పంక్తి తిన్న చామెయసోర్మనువరకు వ్యాపించినది. ఆమెరికనులు మాంటుమెడి-మెజియరును యిను పనారికి 6 మైళ్లలోపుగ నున్నను శత్రువుల ముఖ్య ప్రక్క-పం క్తికిని జర్మనుముఖ్యస్థానములకును సంబంధములేదు. జర్మనులు గొప్ప తిరోగమును జేసి నుదుర్గులై యున్నటుల తెలియు చున్నది.

స్వాంటరు - ఓయిజు కాల్యము చూటుట

లండన్, నవంబరు 4:—పరాసు శివర ములనుండి రూ టురు విలేఖకు డీట్లు తెలుపుచున్నాడు:—స్వాంటరు ఓయిజు కాల్యపంక్తిదగ్గర డెబివెక్ నేనాని సైన్యము శేటియడయ యన చుట్టడినల్పినది. గ్రాండువెర్సిమండి ఉత్తరముగ 8 మైళ్ల రంగమున సేనలు కాల్యను చాటివడి. మధ్యాహ్నమునకునికి కాల్య తూర్పుభాగమును విశేషముచేసిరి. శత్రునిరోధమును వ్యర్థపరచినది. మాపంక్తి వైస్యజువ త్తరముగ పోయినది. ఇంత వరకు 15 వందల మందిని బట్టుకొన్నారము. ఇందులో మంచి జర్మనుపటాలములు నూడ గలవు. శత్రువులు తమస్థానమును నిలబెట్టుకొనుటకు మొండివైస్యముతో పోరుచున్నారని ఇది తెలుపుచున్నయి.

శత్రువుల నులుమాడుట

లండన్, నవంబరు 5:—బ్రిటిషు శివరములనుండి రూ టురు విలేఖకు డీట్లు తెలుపు చున్నాడు:—నిన్నటిరోజున జర్మనులకు గొప్పదెప్పు తగిలినది. శత్రువులదళములు దివ్యముగ పోరి శత్రువులను విశేషముగ నవ్వను వాల్చేసినది. వీరిమేలు మరల వలనుపడియె. ప్రాణములకు వెరక అగ్నివ్యాలులలో దుమికి కాల్యములకు తోడ్పడి అనకడ గ్రామముతో గారు సరిపి శత్రువులను చీ కాకునచినది.

30 మైళ్ల రంగమున జర్మనునిరోధము

ప్రతిహతమగుట

లండన్, నవంబరు 5:—గత రాత్రి బ్రిటిషు వార్తలు ప్రకటించి:—స్వాంటరు, వెల్లునడును నిన్న గొప్పయుద్ధము జరిగినది. మా 3, 4, 1 వ వైస్యములు శత్రువులను అపార నవ్వములతో ఓడించినది. వారునుండి మాతు తెరి. కొంతమంది ఊటిగ్రామం తెరి. అనేకభిరంగులు కూడ మారక మైనది. 30 మైళ్ల రంగమున 25 జర్మను పటాలములు విచ్చిన్నమైనవి. మా కట్టి ఘోరిజ-ఈములు బయకూరుటచే శత్రువులు రణరంగ మునందరినను వెనుకకు పోవుచున్నవారు. వర్షము తరియు చున్నను లక్ష్యవెట్టక శత్రువులకు వెన్నంటి ఆ నేకమందిని బండి లుగ గొనుచున్నారము. శత్రువులు శత్రువులను, రణసాను గ్రహి విడిచి పోవుచున్నారు. మ్యూజు అటవిగుండా పోయి వారము. బాలెయికోజిక్ వైస్యమును పడమరగనున్న సాధా రణపంక్తిని చేరినారము.

వైమానక ప్రతిబంధము

లండన్, నవంబరు 5:—ఇనుపదారులను, విమానశాల లను జనుకరముగ బుట్టడించి తగులబెట్టినారము. మొత్తము 33 టన్నుల బొంబులను బరిపసారము. శత్రువులనూడ చురు రుగ పోరిరి. గొప్పవైమానకపోరును సర్వసాంఘము. 40 శత్రు విమానములను నేలగూర్చినారము. 15 డింబిని కొరగాకుండగ జేసివారము. 25 బ్రిటిషువిమానములు కనిపించుటలేదు. గాత్ర విహరించు మావిమానములు 14 టన్నుల బొంబులను బరిపిని. 4 విమానములు మాత్రము తిరిగి రాలేదు.

కాశీయ

బల్లెరియను రాజు వలసయినను

అందఱు, నవంబరు 5:—బోధినిరాజు వియన్నాకు పారిపోయెనని తెలియనంది వార్తలు వచ్చుచున్నవి. బల్లెరియ ప్రజాప్రతినిధులను మేర్పడినది.

బల్లెరియాలో ప్రజాపరిపాలనము.

కోమలహేగను, నవంబరు 5:— బోధినిరాజు వియన్నాకు పారిపోయెను. ప్రజాపరిపాలనము (రెవల్యూషన్) ప్రకటించి దేశము తెల్లనుండి వార్త వచ్చినది.

రుమేనియా

రుమేనియా ముత్తులు.

పారిసు, నవంబరు 5:—ట్రాన్సిల్వానియా వాక్రిమింప వలెనని జర్నల్లో ప్రజలందరినీ నమ్మించి. మిత్రమండలిపక్షమునా రగురాజకీయ సంఘమునా రాలోచించుచున్నాడు. ముత్తులు రాజీనామాచిప్పిరి. కాశీయ ప్రభుత్వ మేర్పరచుట నది తెలియచున్న దని జనీనానండి తంతివార్త వచ్చినది.

అస్ట్రీయా.

కారలుచక్రవర్తి నిరాకరించుట.

కోమలహేగను, నవంబరు 5:— మిత్రమండలివారు నూచించిన తాత్కాలికవిధానపు మరతు లక్షావకరములు గాన నేను వారి కంగీకరించి సంతకముచేయ నని కారలుచక్రవర్తిని నిరాకరించెను. సైనికసంఘాధ్యక్షుడగు ఆర్జు సంతకముచేసెను. సర్వసేనాధిపత్యమును కారలుచక్రవర్తి మాన్పెను. కోమలహేగను వశపరచెనని వియన్నానుండి తంతివార్త వచ్చినది.

అస్ట్రీయా హంగరీ సంధివర్తకులు.

అందఱు, నవంబరు 5:—ఈమరతులను వార్తాసంఘము వారు ప్రకటించిరి:—

సేనాసంబంధము.

1. భూ సముద్ర వాయుచండలములందు సమరమును విరమించుట.
2. అస్ట్రీయా హంగరీ సేన సంతకు చీల్చుట. ఉత్తర సముద్రము మొదలు స్విట్జర్లండు వరకును పోయెను నైని కులవందరిని వెనుకకు నెట్టుచుట. అస్ట్రీయా హంగరీ దేశము నందు యుద్ధమునకు పూర్వమునందువలెనే 20 దినములను మాత్రమునుట, ఆ సేనలో సగమువరకును ఫిరంగులు మున్నగు వానిని మిత్రమండలివారు నిర్దేశించిన స్థలములకు తీర్చుట వదల కలసిన గాస్త్రీయులందున్న సాయుధుల నన్నిటిని మిత్రమండలి వశము చేయుట.

3. యుద్ధ మారంభ మైనది మొదలు అస్ట్రీయా వాక్రిమింపిన దేశములన్నటిని వదలుట. మిత్రమండలివారు ననేనాని నిర్ణయించిన మిత్రావల వాయుప్రదేశములలో నుండి అస్ట్రీయా సేనలను వెనుకకు పంపివేయుట. అట్లు వారి సేనలు వదలిన ప్రదేశముల నన్నిటిని మిత్రమండలి సేనలు వశ పరుచుకొనట. అప్రదేశములందున్న వారిబాటాకు బొగ్గు సైనిక రైల్వే సాయుధులు మున్నగు సర్వసామగ్రిలను మిత్ర మండలివశము చేయుట. అట్లు వారి సేనలు వదలు ప్రదేశము లందు క్రొత్తగా దోపిడుగుల వివాదమును కలిగింపకుండుట.

4. అస్ట్రీయా హంగరీ దేశమునందంతటను వారి రైలు బండ్లు, స్టేషన్లు మున్నగువాని నుపయోగించుకొని మిత్రమండలి వారు నిర్ణయించిన ప్రాంతములు జలమార్గములు మున్నగు సర్వ మార్గములమీదను సంచరించుటకు స్వేచ్ఛ వొసంగుట. మిత్ర మండలి సేనలు అస్ట్రీయా హంగరీలో ముఖ్యస్థానముల వాక్రి మించుటకును అవసరమైన దునివలెనందిమైన మిత్రమండలి సేనలను రావించుటకు మిత్రమండలి వ్యయములను భరించినను అభ్యంతరము కలిగించకుండుట.

5. జర్మను సేనలను 15 కోట్లలలోగా పూర్తిగా ఇటలీ బాల్కన్లను రంగములనుండియు అస్ట్రీయా హంగరీ దేశమునుండియు పంపివేయుట. 15 కోట్లలలోగా వెళ్లిన జర్మనుల నందరిని నిర్బంధమున నుంచుట.

6. అస్ట్రీయా హంగరీ వారు వదిలినదేశ దొంగముల నరి పాలనమును మిత్రమండలి సేనల యాజమాన్యముక్రింద స్థానికాధికారులు జరుపుట.

7. అస్ట్రీయా వారు పట్టుకొనిన మిత్రమండలి ప్రజలను పట్టుకొనిన అందరిని నిర్ణయింపబడు రీతిని వదలుట.

8. వదలబడెను ప్రదేశములనుండి తీసికొనిపో నీలులేని కోగులు మున్నగువారిని సంచరించుటకు కలయు సాయుధులను మనుష్యులను అస్ట్రీయా వారే ఏర్పరచుట.

నాకాదళ సంబంధములు.

1. నాకాయుద్ధములను వెంట నేరమించుట. వారి నాకలక్రియలు నేయేతావులందు నున్నదియును స్పష్టముగ తెలుపుట. నాకాసంచారమున కట్టి అభ్యంతరమును లేదు మిత్రమండలి తిట్లనకాక ధాన్యము సంచరింపవచ్చునని ప్రకటించుట.

2. 1910-1918 సంవత్సరముల మధ్య కట్టించబడిన 15 అంశములను అస్ట్రీయా సరిహద్దులలోనున్న తక్కువ మందురాకల జర్మను అంశములను మిత్రమండలి వశము చేయుట. తక్కిన అంశముల నావిభజనందగిరి గోలగిరిది వారివై నున్న ఫిరంగులను తీసివేసి వారిని మిత్రమండలివశము నము క్రింద నుంచుట.

3. అస్ట్రీయా వారికి గల ప్రాంతములను భిన్నరకముల యుద్ధవాకలను 34 టిరి సకలపరికరములతో గూడ మిత్రమండలివశము చేయుట. తక్కిన నాకలనన్నిటిని నాకాశక్తులు మాత్రమే చేర్చి మిత్రమండలి పరిపాలనముక్రింద నుంచుట. వానిని నిర్వాహవ్యయములను నిరాముఖములను గావించుట.

4. మిత్రమండలి యుద్ధవాకలు అస్ట్రీయావారికి సముద్రమునను తాన్యాబుండిలోను గాస్త్రీయందలి జలశాఖలందంతటను సంచరించుటకు వలయుట. అస్ట్రీయా వారే ఏర్పరచుటకును సందర్భములను వెళ్లినో తెలుపుట. వారిని తీసివేయుటకును మిత్రమండలి అన్ని కోటలను ఆక్రమించుటకును పగుల గొట్టుటకును మిత్రమండలి కనుకరింపుట.

5. మిత్రమండలివారి నాకానికోవలె మరతులు మారకుండుట. మిత్రమండలి వారి నువలించిన వాణిజ్యవాకలు మాత్రమే అస్ట్రీయాకు రాకలిగి యుండుట.

6. విమానములనన్నిటిని దేశమునందు విమాన స్థానములకు చేర్చి వశపరుచుట.

7. ఇటలీ రైవుల నన్నిటిని వదలుట. అచటనున్న నాకలను సాయుధులగుట వదలుట నీ విడిచిపోవుట.

8. పోలా ఆయుధనిర్మాణశాలకు కాపురలగా నున్న భూసముద్ర ప్రములను దీవులను మిత్రమండలి వాక్రిమించుట.

9. మిత్రమండలి వాణిజ్యవాకల నన్నిటిని అస్ట్రీయా వారు వదలుట.

10. ఈలోగా అస్ట్రీయా వారు నాకలు మున్నగువానిని వివాదము చేయకుండుట.

11. నాకలలో పట్టుకొనబడినవానినందరినిగూడ అస్ట్రీయా వారు కదలుట. మిత్రమండలిచే కలుకొనబడిన అస్ట్రీయా వారిని మాత్రము మిత్రమండలివారు వదలకుండుట.

లాయడ్ బాడ్లి గారి ప్రేరంగము.

పార్లమెంటు ప్రజలందరిలో లాజుకుబాడ్లి గారి ప్రేరంగములను గూర్చి విరించిరి. అస్ట్రీయా హంగరీ వారు తమ దేశము నందు మిత్రమండలివారు స్వేచ్ఛగా చరించుట కనుమతించుట ముఖ్యవిషయము. వారివలన జర్మనులపై సమరమును పలుపుట కధికమగు సమకాలీను కలక. ఈమరతులవలన మన సేనలన్నియును జర్మనులతో తలపడుట కకకాశ మేర్పడినదని విారు గ్రహించుచు గాక. (ఉత్సాహము) అన్ని దొంగిలములవారును జనరలు ఘోషగారిని ప్రధాన సేనానిగా నంగీకరించిరి.

అస్ట్రీయా-హంగరీ సేనలు.

జ్యూరిచ్ నవంబరు 6:—అస్ట్రీయా-హంగరీలో చాల కలహము కలిగి యున్నది. సైనికులు సాయుధులను దొంగిలించి ఇండ్లకు పారిపోవుచున్నారు. వైద్యులు నున్న వారు త్వరితముగ తప్పించుకొని పోవుచున్నారు. రైలుమార్గములలో బండ్లు నడచుటలేదు. సైనికులే రైలుబండ్లన్నియు నిండిపోవుచున్నారు. చాల ప్రాంతములకు ప్రమాదములు కలుగుచున్నవి. సేనములు చేసినవారుగూడ చెనసాలలనుండి తప్పించుకొని పోవుచున్నారు. వారిలబల్లలో ప్రజాపరిపాలన (రెవల్యూషన్) మేర్పరచబడినది. అచట కొంతసేన గలదుగాని విచ్చలవిడిగా దొంగిలించుచున్న సైనికులను వారు నివారించ జాలకున్నారు. ఇట్లేయోవారు ఫిలికెండి వారిలబల్లకుండి ఎవరును తమ సరిహద్దులు దాటి రావలసినది.

జర్మను

జర్మను సైనికులను శాంతిలను చేయుట.

అందఱు, నవంబరు 1:— ఇక 15 దినములవరకును మిథు తాలిసావో తాత్కాలికవిధానమును అనుకూలమగు సంధి

యును జరుగు నది జర్మను అధికారులు తమ సైనికులను బ్రతిమాలిరని తెలియచున్నది.

జర్మను ప్రతికూల వాస్తవములు.

రాజోయ్యధ్యక్షులనుగూడ పరాజితుకు కాలేదుగాని బలవంతులగు ప్రజలు త్యాగులగు ప్రజలు ప్రపంచమున కాశ్వర్యము కలుగునట్లు పోలిన ప్రజలే చివరకు యుద్ధమున విఫలమైరి.

హంబర్గు ప్రాంతము బ్లటు.

చునము యుద్ధమున నోడితిమి. ప్రాణమునుగూడ గోల్పోవలెనా అనునదియే కొరవడిన ప్రశ్న. ప్రపంచమంతయు మనవై బడినపుడు మనమోముట పరాభవము కాకాలను.

హ్యూస్టిటాగను జయింతురు.

ప్రస్తుతికొనెక్కిరి త్వరలో నున్నతపదవి లభింప గలదు.

టర్గి

తురుష్కుల పరాజయము.

అందఱు, నవంబరు 5:—సేనాధిపతి సామర్థ్యములను నైనికల పరాక్రములనును తురుష్కుల పరాజయము వెలూరినది. వినుగుదలయు అలనటులులేకుండ మీ సేనలు పోరుటవలన తురుష్కులు సందిని కోరుట నిష్ఫలమైనది. ఈ విజయమున భారతీయ సేనలు చూపిన ప్రతాపము చారిత్రక విఖ్యాతము కాగలను. మీ యాజమాన్యమున భారతీయ-బ్రిటిషు అధినేతలముల సేనలు కలసి శత్రువులతో పోరినవిషయము చిరస్మరణీయము కాగలదని మంటాగూగారు జనరలు అతెన్ని గారికి తెలివార్త సంపదని వార్తాసంఘమువారు తెలిపిరి.

ట్రైగినురంగమున సమరము.

అక్టోబరు నెలలో 24 వ తేదీ మొదలు 30 వ తేదీ వరకును తీవ్రమగు పోరు జరిగినది. తురుష్కు సైన్యమంతయును మారణమైనది. 7వేల మంది పట్టుకొనెడిరి. చాల సాయుధులగుట మారణమైనది.

ట్రైగినుయుద్ధము

సిమ్లా, నవంబరు 5:—మెహబూబుయానుండి పత్రికలు ఇటు తెలుపుచున్నవి:—ట్రైగినుదగ్గర యుద్ధము అక్టోబరు 24 తేదీన ప్రారంభమైనది. అక్టోబరు 30 తో అంత్యమైనది. తురుష్కు సైన్యమంతయు పట్టుకొనెడిది. విజరములు ఇంతవరకు రాలేదు. మాకు తెలిసినంతవరకు 7000 బందీలగు దొంగిలిన. అంచనావేయబడినది. రణసామగ్రిగూడ విశేషముగ లభించినది.

జర్మనులు పరాజితులు అగువరకు మేము మిత్రమండలిని వదలమని ఇటలీవారు తెలియజేసిరి.

రుమ్మా

పోలండు మంత్రివర్గము.

ఆమెర్స్టరుడే, నవంబరు 5:—దేశములో హెచ్చు స్వాతంత్ర్యముల సహభింధులనువారు వాని దేశముల అభివృద్ధికి సహకరించి వదలవలసి యుండును. అందులకు వెంటనే జాతీయప్రభుత్వ మేర్పరచబడును. ఆ ప్రభుత్వమున హెచ్చుమంది కార్మిక ప్రతినిధులే యుండురని మంత్రివర్గమువారు ప్రకటించి రని వార్తానుండి తంతివార్త వచ్చినది.

రమ్మానోవియలుల సంధి రాయు బారము.

కోమలహేగను, నవంబరు 5:— మిత్రమండలి వారిని తమతో సంధి రాయవారులను జరుపగోరును రమ్మానోవి యటుసంఘము వారు తిట్లపరాయణుల గ్వారా ఒక లేఖను వ్రాసినది తెలియచున్నదిగాని అధికారు లీవార్తను స్థిరపరచ లేదని వెల్లొగడుతుండి తంతివార్త వచ్చినది.

మిత్రమండలి గొప్పయవస్థలందనము

అండేక్, నవంబరు 6:—నిన్నటిదినము మిత్రమండలి యొప్పిన యవస్థలందనము చాలగొప్పది. జర్మనులు పరాజయములచే వీలైన మాటిమాటికి వెనుకకుపోవుటకే ప్రయత్నించుచున్నారు. చీకటిపడిన తరువాత మరల కదవరంగమున నీరు సోమవారమునాడు ప్రవేశించిరి.

మ్యూజి నామూరు బ్రుసెల్సు ఆంట్వర్పుపంక్తి పోవుటకు వీరు మెజియన్సు మాడెజి పంక్తిని తమ స్వాధీనములో నుంచుకొనుటకు శత్రువులు తాత్కాలికముగ ప్రయత్నింప వచ్చును.

బొంబాయి కానసభ:—ఈ నెల 6వ తేదీన గవర్నరు గారి ఆధ్వర్యమున కానసభ జరిగినది. మొదటి విషయము నూలువ్యాపారపరిశీలనము దానిని కార్యకేలగా రుపపాదించిరి. ప్రస్తుతము జరుగుచున్నది జాతముగాని వాణిజ్యము గాదు. ఈ జాతమును నివారించుటకు ఇండియా దొరతనము వారు రాష్ట్రముదొరతనమువారి కధికార మొసంగిరి. వారు తాత్కాలికముగ నొకపరిశీలకసంఘము నేర్పరచిరి. ఇందు లకు కర్తవ్యము చాలవంది అనుభూయతనను కొద్దిమంది ప్రతిపక్షము కూడ కలరు. అందుల కీకానస ముపపాదించబడి నది. ఇది యుద్ధానంతరము 2 వర్సరములవరకు మాత్రమే అమలులో నుండును. పిమ్మట స్థిరమగు నేర్పాటు చేయబడు నని ఉపపాదించుట నుడివెను. గౌ॥ ప్రభుపాత్రుదాను ధాక్షా యదానుగా రుపపాదించిరి. దీనివలన వ్యాపారులకును వ్యవ సాయకులకును గూడ సదుపాయము కలుగలదు గాని సంఘ సభ్యులు నియోజితముగా నుండవలెను. నియమితులుగా నుండ గూడవని ధాక్షాదానుగాను నుడివెరి. పిమ్మట చట్ట జరిగినది. చాలవంది నియోజితసభ్యు లుండవలె ననిరి.

వాతావరణ సితి

1918 సం॥ నవంబరు 6-వ తేది గురువారము.

జిల్లా ముఖ్య కారములు	అక్టోబరులో 24 గంటలలో	నవంబరులో 24 గంటలలో	అక్టోబరులో 24 గంటలలో	నవంబరులో 24 గంటలలో	వ్యత్యాసము
గోపాలపూరు	88.9	68.2	...	82.99	41.19
నాగపూరు	84.5	73.9	...	20.72	88.08
కాకినాడ	83.5	73.6	...	27.71	88.82
బందరు	81.7	72.2	...	88.17	86.12
గుంటూరు	82.2	72.0	0.50	20.81	29.88
నెల్లూరు	76.9	72.9	0.32	28.54	24.32
చురూరు	81.8	78.3	6.09	89.22	88.01
హైదరాబాదు *	79.7	69.9	...	18.26	80.12
ఆనంతపురము	81.7	71.7	0.02	12.89	22.18
బళ్లారి	81.3	70.7	0.15	11.48	18.54
కర్నూలు *	78.5	72.4	...	18.80	24.77
కడప *	80.7	73.4	0.49	14.89	27.05
రెంగుళూరు	80.8	66.8	1.12	28.29	82.82
నెల్లూరు *	82.2	72.0	1.60	22.25	88.22
నీలము	88.7	78.4	...	16.14	25.21
కోయంబూరు *	82.3	71.4	1.42	12.82	17.06

హిందూస్థాన్ పత్రికములోను సింహళములోను బంగాళా భాషములలోను పత్రికములలోను వాయుభారము సాధారణముగాను పృథక్పాత్రముగాను అధికమైనది; బంగాళాభాషములలోను ప్రాచీనములలో మాత్రమేయు లేదు; దత్తమండలములలోను బంగాళాభాషములలోను పత్రికాపత్రికముల నను కొంచె మధికముగా నున్నది. బంగాళాభాషములలోను మాధ్యమికమున సాధారణముగ నున్నది. దక్షిణభాషలకు తప్ప రాష్ట్రీయము మంచిగాలు లున్నప్పటికీతనే ఇప్పటి వాయుప్రచారము గావించుచున్నది. మదరాసు తీరమునకు కర్ణాటక దేశమునకు వాయువులు దీర్ఘతరము లగుచున్నవి. వాయుకలి యించుమించు మామూలుగానే యున్నది. సాధారణస్థితి దక్షిణ హిందూస్థానమునకు బొంబాయిలోను తగ్గినది. పగటియాళ్లస్థితియంతయు, తగ్గియున్నది కాని, అత్యధిక వాతావరణములలో అధికము. రాత్రియున్నది తూర్పుతీరమున మామూలుగానున్నది. తదితరస్థలములలో నెక్కువకనున్నది. ఉత్తరసర్కారులలో ఆకాశమున మేఘములేవు; మలబారులోను సింహళములోను కొంచెము మల్లుపట్టియు న్నున్నది. తక్కినస్థలములలో ఆకాశము మేఘచ్ఛాదితము. ఇందు మించు రాష్ట్రీయము దం తల ను వా న అ కు రి సి న వి. ఉత్తరసర్కారులలో కురిసిపట్టు తెలియరాదు. మద్రాసులో కుపానుపట్టినది; 5.09 అంగుళముల వాన కురిసినది. తూర్పు తీరమునందలి తక్కినభాగములలో వానలు కొంచెముగ కురిసినవి. నెల్లూరులో 1.80 అంగుళములవాన కురిసిపట్టు తెలియ వచ్చినది. ఆనూల వాతావరణము రాష్ట్రీయభాగమున ప్రారంభమైనది. వానలు దక్షిణమున కురిశగలవు.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణ కార్యజ్ఞుడు.

తాలూకావారి కొకమనవి

ఆంధ్రప్రదేశ్ కానసభకునకు :

అయ్యో, మాధవరము ధర్మచెరువులో తామర నేవారలు ఏ యుద్ధేశముతో చేసికోగాని అది చెరువునంతటను వ్యాపించి నీటినంతయు త్రాగుట కన్పడుచుగా చేసినది. దీనివల్ల కడ చిన జూను జూలై మాసములలో విహారి బాడ్యము గ్రామ మంతట వ్యాపించి పెక్కుండ త్రవనోటబెట్టుకొన్నది. ఇట్టి యల్లకల్లోలమున మునిగియుండ, రోగులను చూచునైద్యులు లేరైరి. మందులు లేవయ్యె. కాని, గ్రామపు గ్రంథాలయము వారు రోగులకు తగినచికిత్సల కొసంగి పెక్కుండ కాపాడిరి. ప్రస్తుతమున 'ఇన్ ఫ్లూ జన్ షా' యను విషజ్వరము తక్కినవోట్లవలె నిచ్చుటకూడ ప్రభుత్వ పెక్కుండ కాతేయు చున్నది. దీనిగుణముల నెఱిగియుండకపోవుటకుబట్టి పుజలం తగినకాపుదలలో నుండలేకన్నాయి. నవీయు దీనికి తగినచికిత్స చేయవలెనన్నట్లు లేదు. వెక్కువోట్లు ప్రకటనపత్రికలముల మున ప్రకటన వీరియొక్క గుణముల దెల్పి తగిన నిబంధనల మూలమున ప్రపథముననే తగిన కాపుదలల చేసికొన వీలు గలగజేయుచున్నారు. ఇచ్చటనో 'సిరిరా మోకా లడ్డిడిపట్టు' మృగానుభవములు కొందరికలన, పంచాయితీ గాని యూని యను సంఘము గాని లేదు.

తాలూకావారును ఎట్టిసహాయమును చేసియుండరైరి. గ్రంథాలయమువారు పెక్కుండ్రమ బోధనలతేయుచు తగిన కాపుదల నిచ్చుచున్నారు. మఱియు జౌవనసహాయమును గూడ చేయ నుద్ద్యమై పట్టు గావించియుడి. కాబట్టి తాలూకావారు వీరికొకయు తోడ్పడి తగినసహాయము చేయుదురు గాక! (గ్రామోపకారి)

ఒక మరణవాస్తవ:— బళ్లారిజిల్లా హడగలితాలూకా లుత్తరి గ్రామములో కళకప్పునవరంజకారత్వేస్తు అను వారు 22-9-1918 వ తేదీన కైలాసవాసము పొందిరి తెలియ వచ్చుచున్నది.

శ్రీ ధన్వంతరీపూజా మహోత్సవము:— కడచిన యా శ్వయంజ కృష్ణత్రయోదశి శుక్రవార మదయము తేలంగిలో ఆయుర్వేద విద్యాపారంగతులును చికిత్సాలయస్థాపకులును నగు అఖండము శ్రీరామకృష్ణగారు ధన్వంతరీ విగ్రహము నూరేగించి ఆయుర్వేద ప్రచారమునలన ప్రస్తుతము భారతదేశ మున ప్రబలుచున్న సాంక్రామికరోగములు నిర్మూల మగుట యేగాక మన యాయురారోగ్యమునుబాడ అభివృద్ధిచుగునని బోధించి గొప్పముత్సవమును జరిపిరి.

భారతగ్రంథాలయము, మాధవరము:—మాభారత గ్రంథాలయమునకు నేటికి 1000 పుస్తకములను, పెక్కుండ్రు విద్యాభిమానుల పోషకుల స్థాపకములనకు నూడబెట్టుకొని తిమి. మా గ్రామముననే జన్మించి చెన్నపురికుండు నివసించు చున్న డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతిగారు తమయొక్క విద్యాభి మానమును గ్రామాభిమానమును జూపుచు దుర్బి ల విలంబుల గ్రంథముల విద్యు మాలిచుచు, కొన్నిరూప్యముల కొత్త పుస్తకములను మఱికొన్ని పాతపుస్తకములను ప్రస్తుత యొ గంగి రని తెలుపబడికెంతయు సంతసిల్లుచున్నారము. మఱియు తల్లిదండ్రుల నూర్చువారయిన రావుగారున, కవిరాజు శ్రీశాన కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారును, పాపర్తి బుచ్చిరాజు గారును తాము రచించిన గ్రంథముల మాకు దయతోహాసంగి నందులకును వారల కెంతయు కృతజ్ఞులము. నుమారు రెండు నెలలకుండి పత్రి రాత్రియు గ్రంథాలయమున అధ్యక్షుని ప్రోత్సాహమున పురాణకాలక్షేపము నిర్విఘ్నముగా జరుగు చున్నది. —కార్యదర్శి.

లండన్, నవంబరు 6:—స్వాంతిగునదికి ఉత్తరమున మానేసలు ముందుకు తోగిసికొని పోయినారు. నార్మణి అడవిని దాటివారము. ఆఫ్రికా-బా వెయి రస్తాను చేరివారము. ఇది బా వెయికి ఆగ్నేయముగనున్నది. నువాయికి పడమరగా గూడ ముందుకేగినారు. ఇతరరణరంగములందు గూడ విజృంభించి వారము.

లండన్, నవంబరు 6:—అమెరికనులు ఇల్లు తెలుపుచున్నారు:—మా మొదటి నైస్వము అగ్నిబూట్లు కెడుతేగి డెకేకు దక్షిణముగ మెస్సినీ దాటవరము జూమిలె అటవి నిడక అటవిని బట్టుకొన్నారముభూమాంటును బట్టుకొన్నారము దీనిని దాటి రెండుమైళ్లు ముందుకు పోయినారు నీడక మెడిజు యనుపదారెకిని మాకును 5 మైళ్లదూరమున్నది. మూడవపలము స్టోనీదాటి పోయినది. మ్యూజుకు పడమరగా 51 ఫీరంగులు కనమైనవి. 117 క్లబ్బురమునములు కాల్చబడి నది. 7 అమెరికను విమానములు కనిపించుటలేదు.

మోహిని తెలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు బకు యోగ్యమైనది. మొదటకు చలువతేయును. పెండుకలు చాలకుండును. పెండుకలు నునువు చేరును. నువాయనగలిగి యుండును. 0-12-0 అమ్మతాంజనం డిపో, రి. తంబు శెట్టిపేట్, మద్రాసు

South India
Pundit Madan Mohan Elected President.
Of the Congress.

MAERAS, November 7. Mr. C. P. Ramaswami Iyer, Joint General Secretary of the Indian National Congress informs us:— Consequent on the withdrawal of Mr. C. Vijayaraghava Chari, the Hon'ble Pundit Madan Mohan Malaviya is elected President of the forthcoming Indian National Congress at Delhi in December next.

Calcutta
His Excellency the Governor of Bengal will hold a Darbar at the Government House, Calcutta, on the 27th November next for investiture of certain gentlemen with their titles.

United Provinces
Railway Employees' Strike.
LUCKNOW, November 6. Men employed in Loco shops O. & R. Railway, struck work to-day. Deaths from influenza on the 4th were 165 out of a total mortality of 191.

Influeza in Lahore.
LAHORE, November 6. The improvement in mortality returns of Lahore continues. The total number of deaths on the 4th November was 119 or 32 less than on the preceding day. Of these 91 deaths were due to fever and six to pneumonia.

weather Report.
SIMLA, November 6. The monsoon is strengthening and there is chance that the depression off the Bombay coast may pass inland and give widespread rain in the coastal parts of the country. Rainfall has been nearly general in Madras Deccan and local in south Konkan, Mysore, southeast Madras and north Madras coast. A few falls also occurred in Bombay Deccan, Hyderabad and Malabar. Chief amounts are:—Karwar, Hyderabad Deccan, Cuddapah and Bellary ½ inch. Chitaldug, Pamban and Coimbatore 1, Madras 5, Nellore 4, and Mysulipatam ½.

FORECAST:—Extension of rain in Konkan, Bombay Deccan and Hyderabad. (Un-corrected.) BOMBAY, November 6. Interpellations at the Bombay Legislative Council included a question from Mr. Bhurgri with regard to the Government's intention about the subsidies paid to a certain paper in this presidency and the Government replies hereto as mentioned below:—No paper other than the "Jagad Vritta" has been subsidised by the Government. Under the existing arrangements with the paper provision for a Government subsidy to it will have to be made in the next year's budget. In subsidising the "Jagad Vritta" the Government have selected support paper which which disseminates accurate information and sober opinion regarding the intentions and acts of the Government.

Another question was:—With the Government be pleased to say how often and during what periods has an Indian held the office of a Secretary or Under Secretary to the Government of Bombay. The Government replied:—No Indian has been appointed permanently as Secretary or Under Secretary to this Government. In reply to a question by the Hon'ble Khan Bahadur Ebrahim Harroo Jaffer, asking the Government to state the names of the grant-in-aid Mission Schools and colleges where religious instruction is compulsory for non-Christian students, the Government laid a statement on the table giving the names of 1 college, 21 high schools, 13 middle schools and 171 primary schools in the presidency in receipt of Government aid, which give compulsory religious instruction to all pupils.

Dr. P. Varadarajulu Naidu's Case.
Magistrate Frames Charges.

MADURA November 7. The Sub Divisional Magistrate framed charge yesterday against Dr. P. Varadarajulu Naidu that he, on or about the 18th August, at Madura on the football grounds, by making a public speech on our present political situation, recorded and filed an exhibit especially as shown by the sixteen passages taken there from and marked, did bring or attempt to bring into hatred or contempt or excite or attempt to excite disaffection towards the Government established by law in British India and thereby committed an offence under section 124A Indian Penal Code. The accused pleaded not guilty to the charge and the trial is proceeding.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon gave a farewell dinner to the members of the Legislative Council yesterday evening.

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

Great Britain

Indian Reforms.

Conservative Lords Condemned.

Mr. Cotton's Letter to the 'Daily News'.

LONDON, October 30. Writing in the "Daily News," the Member of Parliament Mr. H. E. A. Cotton severely condemns the attacks on the proposals contained in the Report during the debate in the Lord on Lord Middleton's motion which he says, will encourage irreconcilables in India in their contention that the promises will be broken. "The worst enemies of British rule in India," he continues, "are those who cast difficulties in the way of Mr. Surendra Nath Banerjee and others who are striving to restore the old time belief in British sincerity." The fact, that the single utterance calculated to kindle a ray of hope came from the Tory Peer Donoughmore, shows that Struldbrage such as Lord Lansdowne live hopelessly in the past. If the Ministry of Information were to send parties of Peers to India everyone of them would return to bless Mr. Montagu as Lord Donoughmore did. The object of Lord Middleton's motion was to destroy not to amend the proposals and the narrow majority by which he failed is an evil omen. A general election is immediate and the advent of a Tory Government is well within the range of possibility. What then will be the fate of the proposals contained in the report? Lord Curzon refuses to commit himself and his friends fill the air with condemnation or the faintest possible praise. Meanwhile the scheme has been accepted by more Responsible Leaders of opinion in India and subject to recommendations of the Franchise Functions Committee its journey to the Statute Book seems to be assured so long as it can be performed under the guidance of Mr. Montagu.

The Premier on the Austrian Terms of Peace.

LONDON, November 1. In the House of Commons announcing the terms of the Austrian Armistice the Premier emphasized that the most important point was that they gave the Allies free use of Austro-Hungarian territory and communications for purposes of the operations of war. In view of the fact that events during the past few weeks had liberated all allied forces for a great converging attack on Germany the full significance of the terms would be apparent to all (cheers). He was glad to be able to announce that by the unanimous decision of the Governments concerned Marshal Foch had been placed in supreme direction of the forces operating against Germany on all fronts. (Loud Cheers).

Mr. Asquith's Satisfaction.

LONDON, November 5. In the House of Commons Mr. Asquith expressed his satisfaction at the Premier's statement and declared that the Armistice terms would give a universal sense of security especially the fact that Austro-Hungarian territory was now open for Allied operations.

Armistice Terms to Germany.

Allied War Council's Unanimity.

Mr. Wilson Asked to Communicate to Germany.

LONDON, November 5, 5-55 P. M. In the House of Commons Mr. Lloyd George announced that the Supreme War Council had considered the answer they should make to Mr. Wilson regarding Germany's armistice proposals and had arrived at a complete agreement regarding the conditions which had been transmitted to President Wilson with a request that he would inform the German government that if they wish to know these conditions they should apply to Marshal Foch in the usual military form. (Loud Cheers) If the application were made it had been decided that a British Naval Representative should be associated with Marshal Foch at the Conference. Whatever the German reply might be the Associated Powers awaited the issue with perfect confidence. (Loud cheers).

Germany Asked to Communicate with Marshal Foch.

LONDON, November 6. WASHINGTON.—President Wilson informs Germany that Marshal Foch is authorised to receive German representatives and to communicate the terms of armistice to them.

Ill-Treating Allied Prisoners. Punishment of Enemy Commanders Demanded.

LONDON, November 5. In the House of Commons Mr. Cave announced that the names of all enemy Army Corps Commanders or other persons who were known to have been guilty of or to have encouraged cruelty by subordinates would be included in the list of persons whose trial and punishment would be demanded by the Allies. It was considered inadvisable at present to state the names of the persons in the list. The French Government had been requested to cause all possible steps to be taken to bring to account the Commander of the Camp at Philippopolis who was distinguished for his ill-treatment of British Prisoners.

Defeat of Turkey.

India's Historic Part.

Mr. Montagu's Message to General Allenby.

LONDON, November 4. The Press Bureau announces that Mr. Montagu has telegraphed to General Allenby his congratulations on

the glorious successes achieved by brilliant inspiring leadership and the devoted purposeful gallantry of all ranks. The tireless efforts of the armies under your command have triumphantly culminated in the total defeat of Turkey and conclusion of armistice. India's historic part in these great events will always be a source of pride to the Empire and the association of her soldiers with those from this country and from overseas under your leadership will always be remembered.

Great output of Shipping.

LONDON, November 6. The Admiralty announces that the United Kingdom, Allied and Neutral merchantship construction for the third Quarter of 1918 totalled 1,384,000 tons of which the United Kingdom output was 411,395 tons. The former figure exceeds losses from all causes by nearly half a million tons. The United Kingdom output in October was 136,000 tons making 1,311,003 since January 1st compared with 892,000 tons for the corresponding period of last year.

Germany

Prisoners' Repatriation Agreement

Germany's Consent.

LONDON, November 5, 5-10 P. M. AMSTERDAM.—While Germany has ratified the Prisoners' Agreement she announces that she is unable to agree to the proposed British amendment that Non-Coms and men of U Boats interned in Holland and Switzerland should not be included. Judging by to-day's statement in the Commons, Briton has apparently not pressed this amendment.

Enemy Troops Asked to Hold on.

LONDON, November 1. A correspondent of the Hava's Agency at the front says that the enemy troops have been asked as a final effort to hold on for a fortnight in order to obtain an armistice and advantageous peace. ("C. and M. Gazette").

German Press Comments.

LAHORE, November 6. LONDON, November 1.—The "Vossische Zeitung" says that the King has not lost a battle but a people has lost a war, a strong people ready for sacrifice, a nation that has defended itself that the world wonders.

The "Hamburger Freidenkblatt" says:—We have lost the war and the question is are we to lose our life or not? To be conquered by the overnight of the world is no shame.

The "Deutsche Tages Zeitung" announces an early return of Prince Lichowsky to an important position. ("C. and M. Gazette").

Austria

Austria-Hungary and Peace.

Conditions of Armistice.

LONDON, November 5, 5-55 P. M. The Press Bureau publishes the armistice conditions with Austria-Hungary which are as follows:—

Military Clauses.

Clause one.—The immediate cessation of hostilities by land, sea and air.

Clause Two.—The total demobilisation of the Austro-Hungarian army and the immediate withdrawal of all Austro-Hungarian forces operating on the front from the North Sea to Switzerland. Within Austro-Hungarian territory limited, as in clause three, there shall only be maintained as an organized military force a maximum of twenty divisions reduced to pre-war peace effectives. Half of the divisional corps and army artillery and equipment shall be collected at points to be indicated by the Allies and the United States of America for delivery to them beginning with all such material as exists in territories to be evacuated.

Clause Three.—The evacuation of all territories invaded by Austria-Hungary since the beginning of the war. The withdrawal, within such periods as determined by the Commander-in-Chief of the Allied forces on each front, of Austro-Hungarian armies behind the line fixed as follows: From Pizumbrail to the north of Stelvio. It will follow the crest of the Rhetian Alps to the sources of the Adige and each passing thence by Mounts Reschen and Brenner and the heights of the Oetz and Giller. The line thence turns south crossing Mount Toblach and meeting the present frontier of the Carnic Alps. It follows this frontier to Mount Tarvis and after Tarvis the watershed of the Julian Alps by Predil Mount Mangart the Tricorno and the watershed of Cols. Di-Podberdo Podaniscam and Idria. From this point the line turns southeast towards Schnerberg excluding the whole basin of the Save and its tributaries. From Schnerberg it descends towards the coast in such a way as to run into line from the shore of Cape Planca to the summits of watershed eastwards so as to include in the evacuated area all valleys and water-courses following towards Sebenico such as Cicola, Kerka, Butianica and the tributaries. It will also include all islands north and west of Dalmatia from Premuda Serve Ulbo, Scherda, Maon, Bago and Pataders in and up to Meleda in the south embracing Satanerae Busi Lissa, Lesina, Tercola, Curzola, Cazza, Lagosta and Pelagosa only excepting the islands of the great and small Zirona, Bua Solta and Brazza. All territories thus evacuated shall be occupied by the troops of the Allies and the United States. All military and railway equipment, including coal within these territories, is to be left intact and surrendered to the Allies according to special orders by the Commander-in-Chief of the forces of the associated powers on the different fronts. No new destruction, pillage or requisition shall be done by enemy troops in the territories to be evacuated and occupied by the associated powers.

Clause Four.—The Allies shall be entitled to free movement over all roads, rail and waterways in the Austro-Hungarian territory and to use necessary Austrian and Hungarian means of transportation. The Armies of the associated powers shall occupy such strategic points in Austro-Hungary and shall have the right of requisition, on payment, for troops of the associated powers wherever they may be.

Clause Five.—The complete evacuation of all German troops within fifteen days from the Italian and Balkan fronts and, also from all Austro-Hungarian territory. The internment of all German troops which have not left Austria-Hungary within that date.

Clause Six.—The administration of the evacuated territories of Austria-Hungary shall be entrusted to local authorities under the control of the armies of occupation.

Clause Seven.—Immediate repatriation without reciprocity of all Allied prisoners of war, interned subjects, and civil populations evacuated from their homes on conditions to be laid down by the Commanders-in-Chief of the associated powers on the various fronts.

Clause Eight.—The sick and wounded who cannot be removed from the evacuated territory will be cared for by Austro-Hungarian personnel who will be left on the spot with the medical material required.

Naval Conditions.

Clause One.—The immediate cessation of all hostilities on sea. Definite information shall be given concerning the location and movements of all Austro-Hungarian ships. Notification shall be made to neutrals that freedom of navigation in all territorial waters is given to naval and mercantile marines of the Allied and Associated powers, all questions of neutrality being waived.

Clause Two.—The surrender to the Allies and the United States of fifteen Austro-Hungarian submarines completed between 1910 and 1918 and all German submarines now in or hereafter entering Austro-Hungarian territorial waters. All other Austro-Hungarian submarines shall be paid on completely, disarmed and shall remain under the supervision of the Allies and America.

Clause Three.—The surrender to the Allies and the United States with complete armament and equipment of three battleships, three light cruisers, nine destroyers, twelve torpedo-boats, one mine-layer and six Danube monitors to be designated by the Allies and the United States. All other surface warships including river craft shall be concentrated in Austro-Hungarian naval bases to be designated by the Allies and the United States and shall be paid off completely, disarmed and placed under Allied and the United States' supervision.

Clause Four.—Freedom of navigation to all warships and merchant ships of the Allied and associated powers shall be given in the Adriatic and up the Danube and in tributaries in territorial waters and through the territory of Austria-Hungary. The Allies and associated powers shall be entitled to sweep up all minefields and obstructions and the position of these must be indicated in order to ensure freedom of navigation in the Danube. The Allies and the United States are empowered to occupy or dismantle all fortifications and defence works.

Clause Five.—The existing blockade conditions established by the Allies and associated powers shall remain unchanged. All Austro-Hungarian merchant ships found at sea shall remain liable to capture save the exceptions which may be made by the commission nominated by the Allies and the United States.

Clause six.—All naval aircraft shall be concentrated and immobilised in Austro-Hungarian bases designated by the Allies and the United States.

Clause Seven.—The evacuation of all Italian coasts and ports occupied by Austria-Hungary outside of their national territory and the abandonment of all floating craft, naval materials and equipment and materials and materials for inland transportation of all kinds.

Clause Eight.—The Allies and the United States shall occupy land and sea fortifications and the islands forming defences and dockyards of the arsenal of Pola.

Clause Nine.—Austria-Hungary shall return all merchant vessels belonging to the Allies and Associated powers.

Clause Ten.—No destruction of ships or materials shall be permitted before evacuation, surrender or restoration.

Clause Eleven.—All naval and mercantile marine prisoners of war of the Allies and Associated Powers in Austro-Hungarian hands shall be returned without reciprocity.

Chaos in Austria.

Returning Soldiers Commit Excesses.

LONDON, November 6. ZURICH.—The utmost confusion and disorder reign in Austria-Hungary. Soldiers are deserting and rushing to their homes after plundering Military stores. War prisoners are escaping; and making their way home as best they can. Railways are dislocated. Soldiers are monopolizing trains and many fatal accidents have occurred. Convicts are breaking out of prison unhindered. A Republic have been proclaimed at Voralberg where the National Guards have been formed to defend property but they are powerless to restrain hordes of returning troops who are pillaging and tearing down Imperial Emblems. Bavarians are alarmed and have closed the frontier against Voralberg.

Austrian Soldiers Pillaging all Things On Their Return Home.

LONDON, November 6, 3-35 A. M. The French Eastern Communiqué says:—Austrians on the Save have recrossed the frontier and Sabatz has been occupied. Serbian cavalry entered Bosnia where they occupied Vardiste in the direction of Visegrad. Austrians are retreating in disorder. Their soldiers are returning to their homes pillaging everything enroute.

General

Influenza in S. Africa.

Success of Government Vaccine.

LONDON, November 3. CAPETOWN, October 31.—The South African influenza death roll has now reached a total of 7,500. The deaths in Capetown number 4,500. Kimberley 1,000. Pretoria 800. There have been only 47 deaths each in Johannesburg and Steelenbosch. In Durban the coloured population has suffered most but latterly many white people have succumbed to septic pneumonia. The outstanding feature of the epidemic has been the success of the vaccine from the government aetiological laboratories in preventing pneumonia.

The Fighting on The Tigris.

SIMLA, November 5.

A Mesopotamia communique says:—Hard fighting on the Tigris which began on the 24th October ended on the 30th October with the capture of the entire Turkish force which was opposed to us on that river. A detailed report is not received yet, but the numbers of prisoners are estimated at about 7,000, together with a large quantity of war material of every description.

Western Front.

Stupendous Conflict in France.

Allies Preparing a Knock-Out Blow.

LONDON, November 5.

A series of battles raging on the west front from Valenciennes to Stenay promise to prove the most stupendous conflict of the war. It is a mistake to suppose that the Allies are only engaged with the rearwards of the enemy retreating according to plan. On the contrary, the Germans are being forced to fight their hardest by attacks which threaten to achieve the enemy's strategic collapse, and the successes gained by the Allies have been against the immediate concentrations of strength striving most determinedly to hold vital points. General Foch, adhering to his right angle move, is steadily reducing the enemy's area of manoeuvre and squeezing him against the Ardennes hills from west and south, robbing him of mobility in a fashion which is likely to prove disastrous before long. As his strategic position becomes more hopeless his strength is being deeply sapped. Already his exit "via" Metz is fast closing as the result of the American approach to Stenay. The objective of the Americans is Montmedy gap and the Longuyon-Mezieres Hirson railway, from which they are less than seven miles distant. Cutting of this railway will mean severing communications between the German northern armies based on Liege and the southern armies based on Luxembourg, which will be divided by Ardennes wage forcing the whole German line from the Sambre northwards to retreat to the Antwerp-Namur positions. If the enemy attempts to divert the eastern forces to the Meuse line, these will be increasingly congested by the British advances south of Valenciennes. F. M. Sir Douglas Haig's forces yesterday broke one of the enemy's strongest strategic positions approaching important communications whose vital point is Mons junction. The Germans are here fighting their hardest to prevent the British from turning Normal forest, a great natural screen frontally impregnable which covers the approaches to Mauberge. Never throughout the war have the Allied armies proved higher in quality, for they have resisted the temptation to take things easily against an enemy only too anxious to surrender territory, but are fighting most vigorously to deliver the knock-out blow which experts anticipate may be imminent.

Sambre-Oise Canal Crossed.

LONDON, November 4.

Reuter's correspondent at French headquarters wires:—General Debenedy's army attacked this morning on the line of the Sambre-Oise canal. The troops crossed the canal on a front of eight miles from Grand Verly northwards and secured the eastern bank by midday in spite of desperate resistance, advancing our line to Guise, which is now menaced. Fifteen hundred prisoners have up to now been taken including some of the best German divisions, proving that the enemy is desperately endeavouring to hold ground.

Hammering the Germans.

Tribute to Artillery.

LONDON, November 5.

Reuter's correspondent at British headquarters wiring to-day says:—The Germans yesterday got one of the worst hammerings they have ever received. It has become a habit of speech to say that the enemy is still unbroken and unbeaten but if things continue much longer at the present rate, we will suddenly awake to the realization that this statement has ceased to be true. The correspondent pays a great tribute to the artillery "whose share in the battle deserves to be recorded in gold. The tireless devotion with which they followed up the infantry, the extraordinary efficiency with which they railed into action, undisturbed, swung round and picked up ranges often under shellfire and upon ground ground was gloriously fine."

French Progress and Captures.

LONDON, November 5.—4.55 P. M.

A French communique says:—Repeated successes have compelled the enemy to carry out a fresh retreat at several points of the front. With unwearied ardour we maintained close contact with the Germans. Northeast of Guise we occupied Bergetes sur-Sambre where 200 civilians were freed. Along the whole front of the First Army we resumed this morning our attacks and progressed between Fercin and the Serre. We captured Boisselles-Pargny and north of Sissonne we reached the line passing the Froimont sugar refinery west of Aubremencourt, Cuireux Goudelancourt-Macebec. Our advance guards supported by artillery are making progress. Between Sissonne and Chateau Porcien we penetrated all parts of the Hunding position where the enemy is still holding out forcing the enemy to withdraw. Our advances are general between the east of the St. Quentin Le-Petit and the outskirts of Larpy.

Germans Retreat on a 70 Mile Front.

LONDON, November 5, 9.30. P. M.

Reuter learns that Germans are retreating on a seventy mile front from the Scheldt to the Aisne. We have crossed the Franco-Belgian frontier between Valenciennes and Baval and have captured the whole of Mormal Forest except the eastern edge. We have reached the western edge of Nouvion Forest and are two miles eastward of Guise and two miles south of Marle whence the line runs straight to Chateau Porcien. Americans, although within six miles of Montmedy-Mezieres railway, the enemy's main lateral line, are out of touch with the main German fortresses. It appears that retreat on a large scale is in full swing.

German Resistance on a 30 Mile Front Broken

LONDON, November 6.—12.45 A. M.

Last night's British communique says:—In the great battle which opened yesterday between Sambre and Scheldt our third, fourth and first armies heavily defeated with severe losses in killed, wounded, prisoners, guns and material no fewer than twenty five German divisions thus breaking German defence on a thirty mile front. Owing to this brilliant success the enemy is to-day retreating on the whole battle front. Despite rain we are pressing him closely taking prisoners. Enemy has abandoned complete batteries and quantities of material. We passed through Mormal forest and reached the general line Barzy-Grandfay-Berlaimont westward of Baval-Rosin-Fresnes.

Aviation Communique.

LONDON, November 5.

AVIATION.—We successfully attacked important rail junctions and aerodromes setting fire to three hangars. We dropped a total of thirty three tons of bombs. Enemy showed great activity. There was heavy fighting in which we brought down forty aeroplanes and drove fifteen down out of control. Thirty five British machines are missing. Our nightfliers dropped fourteen tons. Four failed to return.

LONDON, November 6.—2.45 A. M.

Last night's French communique said:—On the whole French front from Sambre canal to Ardenne, the German retreat continued during day and attained at certain places a depth of ten kilometres. The First Army is gathering the fruit of severe battle yesterday for crossing the Sambre canal. It completely defeated six German divisions and captured four thousand prisoners and sixty guns. We captured Guise during the first hour and the advance continued without rest. We had reached at the end of day Barzy, Equehorion, Vaquezeuse, Crupilly Nazy, Romery, Saint-chaumont, and Housset liberating numerous civilians. Further on the night we held Caneuville, Housset, Marle, Bostent, Esculap Bussyperrepoint, Dzy-Le-Gros. Heavy fighting north-west of Chateaufort also caused general retreat of the Germans. Our line passes north of Waleppe and Lannogne and west of Chandon and St. Fergaux. We captured Barry, Dond-Zee-Despr, Conde, Des Heroy, Chateau-Porgien, and crossed the Aisne at Nanteuil and in Ardenne. By a brilliant surprise we crossed Ardennes Canal and the Aisne passing far beyond Montion and Lechesen and reaching the village of Pousery and Saurville.

Greatest Allied Advance

Since the Offensive.

LONDON, November 6

The advance of the Allies yesterday was the greatest since the opening of the offensive. The whole front is now in a state of flux. Allies at many points have lost touch with the main German forces which after the crushing they received in the great Allied assault last night a moment is beginning a new retirement to avoid disaster but retreated immediately that darkness fell on the battlefield on Monday. A few hours' start sufficed for the main body to break contact with their assailants who when they resumed advance yesterday morning were hampered by bad weather. The question now is how far enemy means to go before attempting another stand. It is believed that he may try temporarily to hold Meziere-Maendange line as preliminary to an eventual move if possible to the Meuse-Namur-Brussels-Antwerp line.

LONDON, November 6.—12.35 P. M.

The British communique says:—Northward of Sambre River our advanced troops pressed forward beyond the Normal Forest and reached the Main Ave-Na-Baval Road southward of Baval. We also advanced westward of Surval and on other parts of the battlefront.

LONDON, November 6.—1.50 A. M.

The American communique says:—Our first army crossed the Meuse south of Dun under heavy cannonades which frequently wrecked bridges and fought their way up slopes on the east bank breaking enemy's strong resistance and capturing two hills Jemillon Wood and Dun and in the afternoon pushed a mile beyond captured Beaumont and advanced two miles beyond. We are now five miles from Sedan-Merz Railway. The Third corps on the left advanced through rugged forests beyond Stonne. Fifteen more guns were captured west of the Meuse. Seventeen enemy aeroplanes were shot down in air fights. Seven American machines are missing.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE)

Delhi

Rs. 20,000 Voted for Influenza.

DELHI, November 6.

The Delhi Municipality have resolved to place at the disposal of their president Rs. 20,000 to meet the expenses in connection with influenza epidemic in the city.

Landholders' Deputation Postponed.

RAJANAGAR, November 6.

The Maharaja of Dharbhanga president of the All-India Landholders' Association, has received a telegram from Simla expressing H. E. the Viceroy's consent to the postponement of the deputation from the Association till March owing to the prevalence of influenza in Delhi.

Bombay

Bombay Legislative Council.

BOMBAY, November 6.

A meeting of the Bombay Legislative Council was held to-day His Excellency Lord Willingdon presiding. The first item on the agenda was the bill to provide for the control of dealings in cotton in the Bombay Presidency. In moving the first reading of the Bill, Mr. Carmichael said that suggestions were made from time to time to improve the conditions with regard to cotton trade in Bombay and the necessity for a central body of control was felt. The principal defect concerning this question was connected with the dealings for future. It was not genuine trade but pure gambling. Conditions in Bombay made gambling not only possible but encouraging. Fringe settlement could be made many months in advance, this opened the door to cornering. The situation reached very serious proportions at Broach settlement this year and Government intervention was called for. The Government did not interfere at that time, but they were ready to co-operate with the trade to prevent a recurrence of the trouble. After discussing the matter with the representatives of trade the Government of India framed rules under the Defence of India Act and under these rules power was given to the Bombay Government to appoint a committee to deal temporarily with the question. The Clearing House became a fact on the 18th November. Most of the Associations representing the trade were in favour of the new arrangement, but some were opposed to it. The bill under consideration followed closely the rules laid down under the Defence of India Act by the Government of India. It proposed to establish a Board of Control to be nominated by the Government. It would have power not only to regulate forward contracts but ready contracts also. It was purely a war measure and would remain in force for not more than two years after the war, but it was expected that it would form the basis for a permanent legislation in the future. The Hon'ble member expected that the formation of the Board by nomination would excite comment, but under the present circumstances that was the only course. The trade was not properly organised and it stood in necessity of outside help. That help would be provided by the proposed Board of Control. Mr. Carmichael hoped that the bill would receive support from the Council.

Cordial Support.

The Hon'ble Mr. Parashothamas Thakoredas cordially supported the bill as a step in the right direction that would bring relief not only to the trade but to cultivators also. He traced the history of cotton legislation and observed that the present bill was not objectionable when compared with measures that were passed in the past. The clauses of the Bill were permissive and the clearing house system was now almost universally approved. He strongly objected to the composition of the board by nomination. He said it was feasible to have elected members.

In the debate that followed several Indian non-official members urged the formation of the Board by election and suggested that the select committee to which the Bill would be referred should deal with the question of election. Most members who supported the first reading made clear that they were not in favour of nomination.

In replying to the debate the Hon'ble Mr. Carmichael observed that under the present circumstances it was not possible to have representatives from all associations that were in existence dealing in cotton. He also remarked that no Hon'ble member showed any way to get out of that difficulty. Consequently nomination was the only method that was left.

His Excellency in putting the first reading to vote observed that they all liked electoral method in preference to nomination, but under the present circumstances as far as this question was concerned nomination alone was thought to be feasible. However the question might be tackled by the select committee. The first reading was passed and the Bill was referred to a select committee consisting of thirteen members including Mr. Carmichael and the Advocate-General.

Women as Municipal Councillors.

Another important subject taken up at the meeting was a resolution moved by Mr. F. A. Desai recommending the removal of women's disqualification with regard to being elected or appointed as councillors of the Municipal Corporation. In support of his motion the mover referred to the advance that the city has made in the direction of female education and to the passing of the second reading of the Bill in the House of Commons enabling women to enter Parliament as members. Mr. Phiroze Sethna of Bombay opposed the motion on the ground of the absence of any franchise to women in the progressive municipality of Calcutta. He added even in Germany which was certainly far more advanced in that respect than Bombay the saying was women was confined to children, Church and kitchen and that Mr. Desai would do better to keep his soul in patience till the fate of a similar motion to be moved in the Corporation was settled.

Mr. Paranjpye.

The Hon'ble Mr. Paranjpye supporting the motion emphasized that Bombay should lead Calcutta in such matters.

Mr. Mehta.

The Hon'ble Mr. Chuni Lal Mehta of the Corporation did not see any desire on the part of the women of Bombay to secure a seat in it.

Sir Dinshaw Pevit remarked that Mr. Desai advocated an innovation for the city and wanted to watch its working for better or for worse from his place of safety and security in Bijapur.

The Hon'ble Mr. Belvi disposed of all arguments put forward by the opposition and accorded his strong support.

The debate had not concluded when the Council adjourned for the day.

Burma

Deaths in Rangoon.

RANGOON, November 6.

Deaths last week in Rangoon numbered 633 of which 592 were directly attributed to influenza and 41 to respiratory diseases. The past few days have shown a decrease in mortality, yesterday's deaths being only 61.

నీటిపన్ను రేట్లు.

పాలెపు వేంకటసూర్యగోపాలము.

మగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావు.

II

V లంకపడుగయి భూములపై నదీజలమునకు నీటిపన్ను (కొత్తగా విధించుట: (1) ఈ భూముల లనేక కారణములచేత డెల్టాలోని మొరక భూములకంటె తక్కువపన్ను కట్టబడదగినవి. (2) వీనివైన రీసెటిలుమెంటు కాలమున దారుణమయిన వన్నులు విధించినారు. (3) లంక రయితల వెక్కండ్ర) యిప్పటి దారిద్ర్యస్థితి వ్రాసు నలవికాదు. (4) నదీజలముమీద నీటిపన్ను ఆశుతపూర్వము, అభూతపూర్వము. (5) నదీజలమువలన కలిగిన నష్టమునకు ముజరా క్రియారూపముగ లేకుండుట. (6) ప్రభువంశం సస్యము నదీజలమువలన నశించినను రెండవంతు నీటిపన్ను కట్టుట (7) జమిందారీ గ్రామములలో కూడ నదీజలముపై నీటిపన్ను కట్టుట:

మొదటివిషయము

తక్కిన మొరక భూములకులగునదుపాయములు (క) కాలస్థితిని బట్టి రెండుపంటలు పండును. (చ) సారసీన మయ్యెనేని ఎరువు వేసి బలముచేసికొనవచ్చును. (ట) వైని మంచిమన్ను కనబడు చేలయందు, ఆమన్ను చాలలోతువరకు నుండును.

(ఠ) చేనంతయు సమ మట్టుముగ నుండును.

(ప) అనావృష్టి కలిగినప్పుడు కాలువ నీటిని పెట్టుకొనవచ్చును.

(x) కాలువనీరు పారిండుకొనవచ్చును.

(జ) నయ్యకట్టు కొనుటకు చేరువను నీరు పడును; చేరువను ఇటుకలు దొరకును, లేకున్నను బండ్లమీదతోలవచ్చును. అట్టి నయ్యకట్టలముగ నుండును.

(డ) కొబ్బెర,అంటు ముమిడి, అరటి, చెఱుకు మొదలయిన తోటలు నుకరముగ వెంచుకొనవచ్చును.

(డ) మనుష్యులు, పశువులు, సామానులు, ఎరువు, సస్యములు, కసపు చేసినండి యింటికి రాను పోను నులభము.

మ.రా:— విస్తారవ్యయముతో దిమ్మ పోసి పాకలు వేసినగాని పశువులకు నీడలేదు. అవియైనను మాత్రాగ వణదణ వచ్చినప్పుడు కొట్టుకొని పోయిన సంవత్సరములు కలవు. మొరకభూములలో వలె లంకభూములలో దుక్కి నుకరము కాదు. మంచి పొగాకు పండదగిన లంకలు సెటిలుమెంటుకాలేదు. అది యెలము పాటలోనే యున్నది.

లంకపడుగై భూములకు గల అనుపాయములు (క) వరదవచ్చి మంచెనేని ప్రభవపంటయే నశించును. (చ) ఎరువుకూడ వణదవల్ల కొట్టుకొని పోగలదు.

(ట) వైని మంచిమన్ను ఉండినను, జేసెడు మూరెడు లోతు త్రవ్వగానే అక్కడనుండి క్రింద నంతట కట్టి యిసుక మాత్రమే కల చేలనేకములు కలవు. వై మన్నునబట్టి రేట్లు విధింపబడినవి. అయిసుక యన్ని సస్యములకు హానికరము.

(ఠ) ఒకచోట మొరక, ఒకచోట నగాధమై నీరు నిలిచి శీతకాలమువరకు పడునుకు రాని పల్లముగ నుండును. ఏచోను కాచేనభేదము. రీసెటిలుమెంటులో బ్లాకున కంతకు నొక్కరేటునే విధించిరి.

(ప) కాలువనీరు వీనికిసాధ్యముకాదు. కొన్నిచేలకు నది చాల దూరమందుండును.

(x) నదిచేరువనున్నప్పటికిని నీరు ముప్పదియడుగుల లోతున నుండును. కాలువలలేవు, బోదెలు లేవు, నదీజలము దొరకదు. ఆనకట్టక్రింద నీరు మోరమగును.

(జ) 6, 7 గజములలోతు త్రవ్వినగాని నీరుపడదు. మూయకట్టుటకు నుకరముగ చేరువను ఇటుకలభించదు. బండ్లమీద వీసీకొని పెట్టుటకు కాలువలనది యడ్డమువచ్చును. మనుష్యులచేత మోయించుట చాల వ్యయపాతువు. అట్టి వ్యయమున కొడిగట్టి త్రవ్వించినను అది వరదలచేత ప్రాణిపోయి ఏచేట మరమ్మతు కొరును.

(డ) అట్టితోటల కనేకలంకలలో నినుకవిస్తారమయి మొక్కలే బయలుజేరవు. వణదము నాకేనము చేయును. వేసవిలో నీరు లేమిచేత నశించును.

(డ) కాలువనది యడ్డముచేత నశ్యంతకష్టము, కాలువలకు వంతెనలు కట్టెడుగా నున్నవి. లంకపడుగై భూములకు కోడ్లక్కడను లేవు.

రెండవవిషయము.

(1) డెల్టాలోనితక్కిన మొరక భూములలో స్వేమలుగా కొద్ది భూములకు 7-0-0 1 వ తరము 5-0-0 ఆఖరురేటు 0-4-0 ఈవిధముగా రేట్లు వేసించినారు.

(2) అష్టాంశ భూములకును తక్కినమొరక భూములకును నూటికి 25 కంటె జాస్తికట్టలేదు.

లంక భూములకు పూర్వము రు 2-8-0 రేటుకూడ ఉండెను. రు 2-8-0; రు 4-0-0; రు 5-0-0; రు 12-0-0; అతిస్వల్ప ప్రదేశమునకు రు 20 లు రేట్లుండెను. సామాన్యముగ రు 11-0-0 రు 9-0-0 రు 7 రేట్లప్పుడు విధింపబడ్డవి. పూర్వము రు 2-8-0 రేటునుండి అత్యంత నిస్సారమయిన చేలకు రు 9-0-0 విధింపబడినది. కొన్నిటికి రు 11-0-0 కూడ విధింపబడినది ఈచేలువైని జేసెడులోతు మట్టియుండి క్రిందయంతయు నిసుక. తోటలు పెరుగవు, సస్యములు కావు సరికదా, కొన్నిటిలో గడ్డియొనగుగా మొలవదు.

(2) లంకభూము: మీద నూటికి 80, 860, కొన్నిచోట్ల 440 రేట్లుజాస్తి కట్టినారు.

మూడవ విషయము:—లంకపడుగై రయితులలో ననేకులు పూర్వము రు 100 చెల్లించుచు వచ్చుచు రేట్లించువలసినవారైరి. అనేకులు కడుదరియ్యు. ఋణగ్రస్తులయ్యున్నారు. నరియైన విచారణ జరిగించినయడల దీని నిజము తెలియగలదు.

నాల్గవవిషయము.

కం. అడవులు నేలులు నని నీ పడసినయవి యెట్లు? పుణ్యభాగినిధి యిప్పుడమిం గలవారి కెల్లను నెడపక నేర్వలయు కాక యిది నీయదినే?

భార. ఆది. 7. (40)

క. గిరినిర్మలములం బుట్టిన సరసిజవన మిదియే సర్వసామాన్యము కాకరుదుగ నొక్కనియదినే? పరగం గుజేరుండు దీనిం బడసెనె మొదలన?

భార. ఆది. 8. (264)

ఇట్టి న్యాయవిరుద్ధముగ నవీప్రవాహజలమునకును నీటి తీర్వ విధించి దానిని మరల హెచ్చింప జూచుచున్నార. పూర్వరాజులు గాని బ్రిటిషు దొరతనమువారు గాని ఏటి నీటికి పన్నుకట్టలేదు. మొదటి సెటిలుమెంటులో కట్టలేదు. 1865 సంవత్సరపు నీటిపన్ను శాసనమునం దీ నీటిపన్ను ఉద్దేశింపబడలేదు. ఆ శాసనముయొక్క యవతారికను చూడము:

Whereas in several districts.....large expenditure out of Government funds has been and is still being incurred in the construction and improvements of works of irrigation and drainage.....where it is right and proper that a fit return should.....be made to the Government on account of the increased profits derivable from lands irrigated by such works, it is enacted.....

నదీజలమునకు నీటిపన్ను కట్టు సందర్భమున వైవాక్యములలోని ఒక్క యక్షరమయినను వర్తింపదగినదా! ఇది గాక నదీతీరవాసులకు పూర్వకాలమందు గల ధారాళ జల ప్రవాహమునకు ఆనకట్టలల్ల అడ్డుకలిగి వీరికుండెడు సమాజ సదుపాయములు చెడినవి.

అయినద విషయము.

నది మాది గనుక మానీటికి మా యిష్టమువచ్చిన పన్ను విధించుచుండురా! అట్లే కానిండు, ఆనదివరద వలన నే

(1) భూము లేటగలియుచున్నవి. (2) గ్రామములు నశించుచున్నవి. (3) ఇండ్లు కూలుచున్నవి. (4) పడవలు మునిగి మనుష్యులు చచ్చుచున్నారు. (5) పశువులు కొట్టుకొని పోవుచున్నవి (6) ఇంక ననేకవిధము లగు హాని కలుగుచున్నవి. ఈ నష్టములకు దొరతనమువారు పరిహారము నొసగుటలేదు కదా! నవ్వు కొట్ట మొదలగు ప్రభువసస్యములు వరదల్ల నశించుచున్నవి. అభూమి శిస్తులో మొక దమ్మిడియైనను గవర్న మెంటువారెప్పుడైనను రిమిషన్ ఇచ్చిరా? వరదనష్టమునకు భూమిపన్ను ముజరానుగురించి బోధువారి కచ్చితమగు స్టాండింగు ఆర్డరుయిన లేదు. గోదావరిజిల్లా సంఘమువారు దీనినిగూర్చి గవర్న మెంటువారితోను బోధువారితోను మూడేండ్లు ఉత్తరప్రతిత్తరములు జరుపగా దానివిడ పాగి నాయామమువంటి జవాబు నిచ్చిరి. అది యాచరణమునంద సాధ్యము.

ఆరవవిషయము: నదీతీరమందలి యొకచోట నూపు కొట్ట నీటి మొదలయిన సస్యములు వరదవల్ల చచ్చినవి. వానికి దమ్మిడి కం పెకో శేమకో లేదు, పన్ను రిమిషన్ కోలేదు. ఆచేసినవాడు రెండవ పంటకు మిరెపతోటయో, పొగతోటయో వేసికొని

మొక్క బ్రదుకు నిమిత్తము కావల్సివో నదీజలము రెండు మూడుపోతలు పోసికొనును. అందు కాసరికి రు 11-రు 9-శిస్తువై ఎకరమునకు రు 2-8-0 వాస్తవ నీటిపన్ను విధించుచున్నార. దొరతనమువారిదని మాకు స్థిరమయ్యెను నీటివలన కలిగిన హానికి ముజరా లేదు. వాని నీటివలని యుపయోగమునకు పన్ను చెల్లింపవలెను. ఇది యంతమాత్రము ధర్మము కానేరదు.

ఏడవవిషయము: ఆనకట్టనకు పూర్వము పల్లపుసాగులో నందెడి జమిందారీ భూములకు ఈనాడు భూములకు మామూలు పల్లమును వేరుపెట్టి, ఏవిధమయిన పన్నుతో నిమిత్తములేకుండ ఆనకట్ట కాల్యలనీరు దొరతనమువారు రుచితముగ నిచ్చుచున్నారు. ఆ నదీజలము యథేచ్ఛముగ పన్నులేకుండ నది పుట్టిననాటినుండి యుపయోగించుకొను ఈనాడారులకిప్పుడు నీటిపన్ను విధింపబడుచు కొత్త న్యాయము. ఇక నాది జమిందారుని గావుపు సరిహద్దులలో నన్నుప్పుడు రేపు లంకక్రింద మారెవా అభూమి జమిందారునిదే! ఈ దినము నామిది నీటికి పన్నుకట్టు నధికారము తాము గైకొనిరి. నదియొక్క పెద్దకాఖిందు విడివడితిరిగి నదితో చేరిన చిన్న పాయలుకలవు. వానికి పాటుపాటులులేవు. వేసవికాలమందు నీరొక్కచోటున మడుగులోని నీరువలె నుండును. ఒక్కొక్కచోట నీరే యుండదు. అట్టి పాయలు జమిందారీ గ్రామములలోకూడ నున్నవి. జమిందారీ భూములపైని అట్టి నీటికి సంయతము పన్నుకట్టుట చురింత మన్యాయము. ఈ సంక్షోభ మిటులంద, లంకపడుగయిభూములు వైనిజాపిసెట్లు తక్కిన భూములకన్న లామ్యు, అపాయగ్రస్తులు దారుణమైన హెచ్చుపన్ను విధింపబడినవై సరియైనవెలలు లేకున్నవి. రూ 10 ల రేటు పల్లపుభూములు ఎకరమునకు రు 1000 ల వరకు వెలరాగలియున్నవి. రు 9 ల రేటుగల లంకపడుగై భూములకు ఎకరమునకు రు 100 లు విలువరాని నిదర్శనములు కలవు.

ఇంకొక విషయము: కారెంతోడునకు నాల్గవంతు మాత్రమే ముజరానిపురు. ఈముజరాతోడునకు జాస్తికూలి కెంతమాత్రము సరిపాడు. తోడున కెకరమునకు కూలి గిరాకి కొలిది రు 10 ల వరకు వ్యయమగును. ఇందువలన ప్రతిపస్యమునకు తోడుకు అధమము సగమువంతు ముజరానిప్పించుటను గురించి యధికారులు నిర్ణయించవలసిన కాలము వచ్చినది. మరియు నిరుపయోగముగ నున్ననీరు నుపయోగించుకొన్నందుకు జాస్తిరేటునీటిపన్ను విధించురు. ఏమరుగు కాల్యయొడ్డన నుండు చేలోనయినను ఏ సస్యమయినను వేసికొని ఆ నీరు నుపయోగించుకొనె నా జాస్తిరేటునీటిపన్ను విధింపబడుచున్నది. ఆ నీరు నట్లుపయోగించుకొనినయెడల నెవ్వరికి నిబ్బంది లేదు. కాబట్టి యట్టినీటికి జాస్తిపన్ను విధింపదగదు.

అధికార అనధికారసభ్యులు గల యొక చిన్నకమిటీ నేర్పరచి వైవిషయములను వివరప్రయించి యీక్రింది పరిహారముల గావించుట విధియై యున్నది.

(1) చెఱుకు, అరటి, మొదలము మొదలుగా నీవరకు రు 10 రేటులలో నుండుసస్యముల కాయాఫసలీలో రు 5 ల రేటుకన్న జాస్తి విధింపరాదు. (2) జిరాంతి భూములకు తరమును బట్టి జలాధారములనుబట్టి యేరేటు నీటిపన్ను విధింపబడి యున్నదో, అట్టిరేటు యానాములమీద కూడ విధింపబడవలెను. (3) జలాధారములయొక్క క్లాసులు ప్రస్తుతము మార్చి హెచ్చురేటు నీటిపన్ను కట్టదగిన క్లాసులో చేర్చునాడదు. (4) ఏసస్యమునకు తోటకు మొక్కలకు మొక్కపాతు సమయమందు మొక్కలు వేరుపట్ట: నిమిత్తము నీరు పారిండుకొనకుండ వుండలతో పోసికొన్నప్పుడు నీటిపన్ను కట్టనక్కరలేదు. (5) కట్టకతప్ప దంటిరా ఏమొక్కలకైనను ఎకరమునకు రు 1 రేటుమించుకూడదు. (6) నీరు పారిండుకొన్నప్పుడు కూడ ఏసస్యమున కయినను ఏతోటకయినను ఆరువెలల తక్కువకాలమునకు ఎకరమునకు వెల యొక్కటికి ఒక్కరూపాయికంటె జాస్తినీటిపన్ను విధింప నావశ్యకము లేదు. (7) ప్రత్యేకనదీజలము పెట్టుపయోగించుకొన్న ను నీటిపన్ను కట్టుట కధికారము దొరతనమువారు వహించదగదు. (8) ఈనాములమీదను జమిందారీ గ్రామములలోని భూములమీదను నదీజలమునకు నీటిపన్ను కట్టకూడదు. (9) కారెంతోడునకు సగముతక్కువకాకుండ రేటుముజరా నిప్పించవలెను. (10) యరుగుకాల్యల నీరుపయోగమునకు జాస్తిరేటు కట్టరాదు.

ఈప్రకారము ఉత్తర్యులు కావలె నని మండలప్రజలు మండలసభలలో మొరపెట్టుచున్నారు. కలెక్టరులు సామాన్య ప్రజలతో కలిసి యిట్టివిషయములను చర్చింపరు. వారిని తరుచుగ కలియువా రిట్టి విషయములకు కలెక్టరులవద్ద ప్రశంసించువారై యుండురు. 1918 సంవత్సరము మొదలు క్రమముగ జరుగుచున్న మండలసభల కొక కలెక్టరుగాని డివిజను ఆఫీసరుగాని స్వయముగ వచ్చియచట భూస్వాములు రయితులు తమ కష్టములు ఇబ్బందులు వ్యవహారలోపములు వెల్పుచు చేయుప్రసంగముల నాలకించలేదు. డిప్యూటీ కలెక్టరువచ్చి విన్నవించుకొందు మని తెల్పినను, అరనాకే మీయలేదు కానన నిర్మాణసభ్యులు వీనినిగూర్చి ప్రశ్నల నడిగినంతమాత్రమున పని జరుగదు. జిల్లావ్యవహారవిషయములను గురించి డిస్ట్రిక్టుబోర్డులలో చర్చ జరిగి తీర్మానము రూపమున కలెక్టరులకు బంపి నపుడు కొంత చలనము గట్టుట నిశ్చయము.

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparaemic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested on

for descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the Andhra Patrika to this [669] Erectruss (A. P. DEPTT) Sol Agency for the East, Batala (Punjab) India.

వెల స్వల్పము! సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!! గుణ మధికము!!

పంచభాషను చూచికొనిన

అమృతం
అన్ని నొప్పులకు

మోసము కలుగదు.

జనము
వరమాషధము.

తలనొప్పిలమామమ. వాయువుపోట్లబాపును. పార్శ్వపుసెప్పల బారదోలును. పొట్టను బోగొట్టును. ఇవి యవి యనవల సకలవిధమైన నొప్పిలకు సంతోషినివరించి. వసమూలికలచే హిందూజాతమందు తయారు చేయబడు మంచిమందు. దీనిని విదేశములలోని ఆ నేతులు వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే వేలవేల యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను విక్రయగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, ఏనుగుగడ్డ, దురద, ఉంగరములవంటివట్లు, రసికారుట, పెండ్లకు లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములను వాడనము చేయగలదు. రాజారాజి బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. వెల 0-8-0 అ మాత్రమే.

మోహి నీ తైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 కులములు నూనెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంతచూర్ణము

కుంటినొప్పులకు దివ్యవధము; నువాసనగలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. ద్రవ్య 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 అ.

అమృతం జనము డిపో,

6, తంబుచెట్టివిధి, మద్రాసు.

109, ప్రేరేరోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి.

నోటీసు.

దెజవాడ కావస్తులు, పబ్లికేటింగ్ పంక్తార్ వాడ్ 2 ఘంటసాల వెంకటరంగయ్య రి బెంబలిగి కరణపు 4 మందక వెంకట్రాయుడుగారి కుమార్లు (1) ఈ. మానుమయ్య (2) ఈ. వెంకటసుబ్బారావు రిగూడవల్లి సుబ్బారాయుడుగార్ల తాలూకు క్రిడుర్గా వల్లెక్కర రైసుమిల్లు పేరుతో దెజవాడ బెక్ మ్యూనిసి పల్ నెం 4/1 కల ఇంట్లో పెట్టబడిన ఫ్యాక్టరీలో ఇంతవరకు మక్కువేయుచున్న గ్రీన్ కాటన్ కంపెని 60 హార్సపవర్ గల ఆయిల్ ఇంజిన్ కంప్లీటుగా ఒకటిన్నీ, అందుకు సంబంధించిన మెట్టింగు ఒకటి, చక్రములు, నీళ్ళుపుపు, హెల్లర్లు ఇంకా ఫ్యాక్టరీకి సంబంధించిన చిల్లరసామానులన్నీ భాగస్థులందర కలిసి స్వయముగా ఆన 1918 సం॥ డిసెంబరునెల 2, 3, 4 తేదీలను వేలమువేసి ఆభిరుపాటమిద కొట్టివేయబడును గనుక కావలసినవారుచచ్చి కొనుక్కోవచ్చును. పరకులు వేలంపాటు కాలమందు తెలియపర్చడ మవును. కావలసినవారికి ఏవిధమైన సంజాయిషీ కావలసినదొప్పటికి ఈదిగువ సంకేతము చేసిన వారలకు ప్రాసి జవాబు తెప్పించుకో వచ్చును

ఘంటసాల వెంకటరంగయ్య,

బెంబలిగి కరణపు,

దెజవాడ.

(1860)

మేనేజర్.

మదరాసు అందునదరకమరాటా
రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు.

(1365)

గుడుపూడి పుస్తకమునందలి 45 (బి) పే రాలోని మొదటిభాగమును అందరును, బాగుగ గమనించవలెను. సరకులను కంపువారు రైల్వే రసీదును రిజిష్టరు చేసి కంపువలెను. రైల్వే కంపెని వారు రైల్వే రసీదును తీసికొనిన గాని సరకులను డెలివరీ చేయరు. రైల్వేవార్డులును డెలివరీ చేసి కొనినపుడు రైల్వేరసీదు కనబరచనియెడల డెలివరీ తీసికొను వారలకు మిక్కిలి అసౌఖ్యకరముగా నుండునని ఇందుమూలముగా నూచించు చున్నాము. ఒక పెద్దకంపెనివారు పూచి యిచ్చినగాని లేక ఆ సరకుల వెలను డిపాజిట్టు చేసినగాని రైల్వే కంపెనివారు రైల్వేరసీదు లేకుండ సామానులను డెలివరీ చేయరు.

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపదములు.

లోకామయహర కస్తూరిమాత్రల నివృద్ధినను
వరికింపుడు.

ప్రతి వర్షమునను లక్షలకొలది సీసాల విక్రయంబు
బడుచున్నది.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింజి, మలియన్డే, గోవా, ఫీజి, విలేండ్, ఈస్ట్రావ్రీకా, మున్నెక ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపదమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయహర" కస్తూరిమాత్రల సీసా మీయింటు నున్న యెడల, మాటికి జైద్యుల సమయమును, నితీతింది, మొరపెట్టుకొనుట తప్పిపోవును

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజము నోప్పి బలహీనత, అసారోగ్యము, పెద్దనీటినుండి గలగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు గలగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములను, ఈ సిద్ధాపద సేవనచే వాత్సర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

జైద్యులలో నీకేవిధము లగునట్టియు నుపయోగింపబడుటకు కర్నాటక మాలికలనుండియు యావధములను తయారు చేయుచుండురు.

రిజిస్టర్ల న యావ్యాపార శురుతులు, ప్రతి సీసా యును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుసానపత్రము, ప్రతిసీసాలో గూడ యుండును. 260 మార్లున్న సీసా 4 అణా మాత్రమే.

6 సీసాల కొకసారి తెప్పించుకొని	రూ 1-8-0
12 సీసాల కొకసారి కొనిన	2-12-0
25 సీసాల కొకసారి కొనిన	5-0-0

సమస్త రోగములకు మావద్ద ఆయుర్వేదియ సిద్ధాపదములు వారకును.

వినియోగము:— శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు

గుంటూరు - ఆవిబెసంటు

ఈ పురమునకు ఆవిబెసంటు గారు నవంబరు 2-వ తేదీని విజయము చేసిరి. ఇత్యుది ఆమెయొక్క మొదటిరాక యగుటచే జనులు ఆమెదర్శనము చేయవలయు నని యెంతయు కుతూహలై యుండిరి. స్టేషనువద్ద ఆమెను జూచుటకై ప్రజలు తండ్రిపరండములుగా మూగిరి. రై ఆ బండిలో దిగినవెంటనే న్యావతి హనుమంతరావుగారు ఆమెను పుష్పమాలాలంకృతను చేసిరి. స్టేషనునుండి బ్యాండు వాద్యముతో ఆమె దివ్యజ్ఞానసమాజమువారిచే నిర్మింపబడిన నూతన భవనమునకు దోడ్కొని పోబడెను. ప్రభుభవమున దివ్యజ్ఞానసమాజము చేత జేకేమలందు చేయుచున్న మహోపకారమును గూర్చి ముచ్చటించి ఆమె యాభవనమును తెలుచెను. అనంతరము దివ్యజ్ఞానసమాజము యొక్క ధర్మములను గూర్చియు సామాజికల విధాయక కృత్యములనుగూర్చియు ప్రసంగించెను. నాటి మధ్యాహ్నము శ్రీల నిమిత్త మొకచక్కని ప్రసంగము గావించెను. ఆ సాయంకాలము ప్రపంచమహాగురువును గూర్చి మహోపన్యాస మొనరించెను.

మఱునాటి ప్రాతఃకాలము బ్యాండు వాద్యములతో ఆమె కృష్ణాకాటక్ వెన్నునకు తోడ్కొనిపోయెడను. ఆచట ప్రజాపక్షమునను కాంగ్రెసు కమిటీపక్షమునను జిల్లాసంఘము పక్షమునను హోమయూలీగు పక్షమునను స్వాగతప్రతికూ ఆమెకు సమర్పింపబడెను. ఈ ప్రతీకలయందలి ముఖ్యాంశము లకు ప్రత్యుత్తరముగా ఆమె ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణమును గుఱించియు జాతీయవిద్యను గుఱించియు ఇంచుక ప్రసంగించి అనంతరము హోమయూలీయొక్క యావత్కృతను గూర్చి అత్యంతోత్సాహజనకమైన యొక యుపన్యాసమును గావించెను. ఆపద్యాహ్నము హోమయూలీ కాశాసభ్యులలో ముచ్చటించి సాయంకాలము తన సహజగంభీరధోరణిని కాంగ్రెసు లీగు స్క్రీమునుగూర్చి మహోపన్యాసమును గావించెను. ఆమెరాక దివ్యజ్ఞానసమాజమునకును హోమయూలీ ఉద్యమమునకును విశేషమైన ప్రయోజనమును గలిగించె ననుటకు సంశయము లేదు.

గోదావరి మండల గ్రంథాలయ సంఘము:— ఈ సంఘముయొక్క ద్వితీయకార్యనిర్వాహకసభ యీనెల 9-వ తేది శనివారము 4 గంటలకు పీఠికాపురమునందున్న "ఆంధ్ర పరిశోధకమహామండలి" భవనమున జరుగును.